PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

17. OKTOBRA 1970 — ŠT. 41 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

S

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

PRED POLETOM FOTO: ANDREJ AGNIČ

V OKVIRU

Današnja številka Delavske enotnosti je na neki način slavnostna številka glasila slovenskih sindikatov, ki bo kmalu izpolnilo 28. obletnico svojega izhajanja. Prehod na offset tehniko, na najsodobnejšo tehniko tiskanja časopisov je za naše uredništvo praznik, hkrati pa začetek procesa vsestranskega posodobljanja časopisa, ki ga urejamo in soustvarjamo.

Urejati in soustvarjati katerokoli glasilo pomeni organizirati in razporediti njegovo gradivo in temu gradivu prispevati svoj delež. To je pomembno in odgovorno delo, je pa vseeno samo del vseh ustvarjalnih naporov, ki šele vsi skupaj dajo celotno podobo lista. V glasilu, ki ga urejamo, predstavlja novinarski delež članov našega uredništva že dalj časa komaj polovico vsega gradiva, ki ga objavljamo. To dejstvo je rezultat naših zavestnih prizadevanj, da bi strani našega tednika vse bolj na široko odpirali zunanjim sodelavcem, vsem tistim našim delovnim ljudem, ki želijo sodelovati v akcijah sindikatov in soustvarjati njihovo politiko. Skratka: svojo novinarsko nalogo pri oblikovanju Delavske enotnosti vidimo predvsem v tem, da smo organizatorji in mobilizatorji javne izmenjave mnenj o vseh vprašanjih, ki zanimajo našega delovnega človeka, da glasilu slovenskih sindikatov čim bolj zagotovimo vlogo javne tribune o delu naše celotne organizacije in o razvojnih tokovih naše socialistične skupnosti.

Tej svoji usmeritvi bomo ostali zvesti tudi v bodoče. Želimo in upamo, da bo deležna vse večjega odziva med najširšimi krogi sindikalnih aktivistov in našim celotnim članstvom, da bo vsebina našega tednika vse bolj rezultat čim širših skupnih prizadevanj, čim vernejši odraz naših skupnih hotenj. Prepričani smo, da bo nova podoba našega tednika prispevala mnogo k temu, da bo krog naših bralcev, sodelavcev in prijateljev vse širši – in da bo to potem s svoje strani tudi vse bolj vsebinsko bogatilo naše skupno glasilo.

Novinarski kolektiv Delavske enotnosti si bo prizadeval po svojih najboljših močeh, da novo podobo našega tednika uskladi s sodobnejšimi novinarskimi prijemi in z ustreznejšo razporeditvijo gradiva. Upamo, da nam boste pri teh prizadevanjih nudili svojo podporo in pomoč v še večji meri kot doslej.

MILAN POGAČNIK,
gl. ur. Delavske enotnosti

SEJA PREDSEDSTVA REPUBLIŠKEGA SVETA ZSS:

PRVI GLAS ZA SAMOUPRAVNI DOGOVOR

Družbenemu dogovoru mora slediti na široko zasnovano samoupravno dogovarjanje o štipendiranju in kreditiranju

LJUBLJANA, 14. oktobra. Danes se je sestalo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in v prvi točki dnevnega reda obravnavalo, za tem pa tudi sprejelo osnutek družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov, katerega sopodpisnik je svet. V nadaljevanju seje so člani razpravljali o stanju in problemih varstva pri delu ter o uvajanju 42-urnega delovnega tedna, o čemer pa bomo podrobneje spregovorili prihodnjič. Slednjič pa je predsedstvo RS ZSS sprejelo tudi nekatere konkretne ukrepe – o tem na 3. strani našega tednika! – ki naj pripomorejo k izboljšanju materialnega položaja zaposlenih z najnižjimi prejemki.

Dokazov za to, da je sklenitev družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov družbeno nujen ukrep, je veliko. Tako bi lahko začeli dokazovati potrebo po dogovoru z znanimi podatki o neustrezni kadrovski strukturi v našem gospodarstvu, lahko bi sami sebe vnovič spomnili, da mladina ni enako-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZDRAVNIKI IN KOZMETIČARKE PRIPOROČAJO jogurt
LJUBLJANSKE MLEKARNE

Delavci tovarne »Mehanotehnika« Izola o stališču slovenskih sindikatov

JUSTINA DRNIKOVIČ (prva z leve); delavka na traku za izdelovanje telefonov; mesečni zaslužek med 760 in 780 din; skrbi za enega otroka: „Prav je, da se sindikat poteguje za delavce, toda zahtevati bi še moral, da bi ‚zamrznili' draginjo. Potem bi tudi z 800 dinarji človek lahko živel. Pri nas v tovarni, mislim v našem oddelku, bo bolje takrat, ko bodo organizatorji dela poskrbeli, da bo izmet pravočasno izločen. Zdaj namreč dobivamo na trak tudi slabe sestavne dele, s katerimi se zamudimo dlje kot s kvalitetnimi deli, zaslužimo pa manj, kot bi lahko!" DEZIDER UJHAZI (drugi z leve); skladiščnik ołodja v vijakarni; mesečni osebni dohodek med 1000 in 1050 din; z ženo, ki je tudi zaposlena, preživljata tri otroke: „Sindikalno stališče se mi zdi realno in pravilno. Dopolniti pa ga bo treba v tem smislu, da bi višino najnižjega zaslužka pomikali navzgor, kot bi pač naraščali življenjski stroški. Kar pa zadeva razmere v naši tovarni, tole: naš največji problem je v tem, da so zaslužki približno enaki takrat, ko so učinki zelo dobri, ali pa takrat, ko niso najboljši. Kako bomo zadevo razrešili, ne vem , mislim pa, da bodo morali poprijeti tako vodilni kakor tudi delavci. Da pa bi tudi ugriznili v to jabolko, je nujno potrebno zvišanje osebnih dohodkov. Dandanes je namreč tako, da beseda vodilnih bolj malo zaleže in da jim delavci neradi prisluhnejo, ker pač vedo, da bodo pri zaslužku ostali na istem. Če pa bi vedeli, da bodo zaslužili bolje, če se bodo bolj potrudili, bi bilo mogoče zahtevati več delovne discipline in še marsikaj drugega." KARLO ŠČEK (tretji z leve); kontrolor v vijakarni; mesečno zasluži 1100 din; z ženo, ki je zaposlena, skrbita za 2 otroka: „Če bi še cene stabilizirali, bi 800 din pomenilo še kar primeren zaslužek za začetnika ali za NK delavca, ker pa cene kar naprej naraščajo, bi se sindikat moral zavzeti za višji minimalni zaslužek. Sicer pa bi rekel, da pri nas ni pričakovati boljših rezultatov, dokler bomo delali na tako odsluženih strojih. Pot do višjih zaslužkov zato vidim samo v modernizaciji in v izboljšanju delovne discipline, ki bi jo morali zaostriti pri vseh!" VINKO ŠELJ (na desni); urejevalec v montaži; samski, mesečno zasluži kakih 1200 din: „Slišal sem za stališče sindikatov. Prav se mi zdi, da so nastopili s to zahtevo in da mislijo pri njej tudi vztrajati. Glede možnosti za izboljšanje gospodarjenja in s tem zaslužkov v naši tovarni pa mislim, da je največ možnosti v pravilni razdelitvi in razporeditvi dela. Delovna mesta bi morala biti med seboj tako povezana, da bi vsakdo lahko delal vseh osem ur in da bi tudi zaslužil svojemu učinku primerno. Zdaj smo, žal, še daleč od tega . . ."

za lepšo in bolj čvrsto postavo melbrosia p.l.d. Ljubljana
medex

NA LINIJI 323-554

CELJE:

Komisija za družbeni standard pri Občinskem sindikalnem svetu je pripravila javno tribuno o bodočem sistemu stanovanjskega gospodarstva. S tem se je tudi celjski sindikat aktivno vključil v razpravo o predlogu ureditve bodočega sistema stanovanjskega gospodarstva. M. B.

NOVA GORICA:

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novi Gorici je minulo sredo razpravljalo o pripravah na občne zbore osnovnih organizacij sindikata. Občinski svet je vsem osnovnim sindikalnim organizacijam posredoval obsežno gradivo o zasnovi občnih zborov in o programski usmeritvi osnovnih sindikalnih organizacij. N.N.

IDRIJA:

Predsednik občinskega sindikalnega sveta v Idriji je minulo sredo sklical plenarno sejo sveta. Na tem delovnem posvetu so člani obravnavali med drugim osnutek programa o dolgoročnem razvoju Slovenije, pogovorili pa so se tudi o izvedbi občnih zborov osnovnih sindikalnih organizacij. N. N.

AJDOVŠČINA:

Plenum občinskega sindikalnega sveta je na svoji seji v sredo sprejel predlog programa delovanja ajdovskih sindikatov za letošnje in prihodnje leto ter razpravljal o pripravah na občne zbore osnovnih organizacij sindikata. Le-ti naj bi se začeli v drugi polovici novembra, zaključeni pa naj bi bili do konca januarja 1971. leta.

Podrobneje o seji bomo poročali prihodnjič. –mG

ŽALEC:

POSTRGATI REZERVE

Medobčinski odbor sindikata gradbenih delavcev celjske regije se je na zadnji seji sestal v Žalcu. Ena od glavnih točk razprave je bila posvečena politiki delitve osebnih dohodkov in uresničevanju stališča konference slovenskih sindikatov, da minimalni osebni dohodek delavcev ne bi smel biti manjši od 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času.

Člani odbora so bili za to, da morajo tudi v gradbenih podjetjih doseči ta politični cilj slovenskih sindikatov. Pri tem pa so nekateri poudarjali, da bi uresničevanje tega cilja v letošjem letu in brez povečanja produktivnosti dela ali pa brez višjih cen pomenilo izpraznitev že tako ne kdove kako bogatih skladov. Večina razpravljavcev je tudi opozorila, da povišanja osebnih dohodkov ne bo mogoče doseči z naraščanjem cen za gradbene usluge, temveč da bo treba za takšno zvišanje osebnih dohodkov postrgati predvsem notranje rezerve. Druga možnost pa se seveda skriva v boljši opremi gradbeništva v integraciji in v specializaciji. Člani odbora so se dogovorili, da bodo pripravili posebno analizo o tem, kako priti do sredstev, ki naj bi zagotovila najnižje osebne dohodke pri meji 800 dinarjev. M. B.

MURSKA SOBOTA:

Seznaniti čimveč zavarovancev

Na zadnji razširjeni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Murski Soboti so člani med drugim obravnavali osnutek statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev, ki ga je predložila v javno razpravo komunalna skupnost za zdravstveno zavarovanje v tej občini. Člani sveta so sklenili, da bodo v osnovnih organizacijah spodbudili javno razpravo in poskušali pritegniti čim več zavarovancev, saj bo le tako možno, da bo novi statut resnično dobro opredelil pravice in dolžnosti zavarovancev. A. H.

RADOVLJICA:

Formalnost?

Minuli torek je Občinski svet Zveze sindikatov Radovljica sklical posvetovanje o problematiki zdravstvenega zavarovanja. Še posebej naj bi se na tem posvetovanju pomenili o predlogu statuta in o pravilniku skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj. Razgovor je bil pomemben, saj je pomenil uvod v javno razpravo, ki jo bodo sindikati organizirali po delovnih organizacijah v svoji občini. Razprave o predlogu statuta in pravilnika SZZD Kranj, v katero je vključeno tudi območje radovljiške občine, naj bi izoblikovale pripombe in konkretne predloge, kako čim bolje opredeliti pravice in dolžnosti zavarovancev v statutarnih določilih.

Sindikati so pričakovali, da se bodo vabljeni polnoštevilno odzvali povabilu, saj se bodo javne razprave v delovnih organizacijah začele že naslednji teden. Žal pa je od 76 povabljenih na posvetovanje prišlo le 20 takih, ki so znali oceniti, da vprašanje zdravstvenega varstva zadevajo interese prav vsakega in da se je treba o teh zadevah pogovoriti z vso resnostjo.

CELJE:

Ustanovili so svojo organizacijo

Medobčinski odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti posveča v zadnjem času veliko pozornosti problemom delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Na pobudo centralnega odbora tega sindikata so tako pred nedavnim pripravili razširjeno sejo plenuma, posvečeno položaju, življenjskim in delovnim razmeram teh delavcev. Na tej seji so sklenili, da je treba problematiko in ugotovitve čimprej strniti v podrobno analizo dejanskih razmer.

V nedeljo, 11. oktobra, pa so se na Celjski koči prvič srečali delavci, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih na območju celjske občine. To je bil ustanovni občni zbor nove osnovne sindikalne organizacije delavcev pri zasebnih delodajalcih. M. B.

Boleča praznina v Radovljici

● **SLOVENJ GRADEC:**

ALI RES NI PROBLEMOV?

Za torek, 13. oktobra, je bila sklicana I. konferenca slovenjgraških sindikatov. Na njej naj bi spregovorili o enem izmed trenutno dokaj perečih problemov – o problematiki nadaljnjega razvoja stanovanjskega gospodarstva v Mislinjski dolini.

Po zadnjih podatkih bi potrebovali v občini Slovenj Gradec najmanj 400 novih stanovanj v družbenem sektorju, da bi rešili stanovanjsko problematiko upokojencev, socialno ogroženih oseb, občanov, ki živijo v neprimernih stanovanjih, in oseb, ki so v anketi OSS Slovenj Gradec izrazile željo po primernejšem stanovanju. Ker so v zadnjih petnajstih letih zgradili le 396 stanovanj v družbenem sektorju, to je v poprečju 25 letno, se poraja vprašanje, kdaj bi bilo mogoče ob sedanjem tempu gradnje stanovanj v družbenem sektorju rešiti ta problem. Posebej zato, ker je mogoče ugotavljati, da so podjetja doslej gradila v glavnem le „kadrovska stanovanja", se pravi za strokovne in vodilne delavce v delovnih organizacijah.

Pol ure potem, ko je bil napovedan začetek I. konference občinskega sindikalnega sveta, je bilo v veliki dvorani občinske skupščine Slovenj Gradec le 21 izmed več kot 90 vabljenih članov konference ter gostov – predstavnikov občine, občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ter vodstev delovnih organizacij. Nekdo od tistih, ki so prišli na konferenco, je v pomenku dejal, da je po udeležbi mogoče sklepati, da stanovanjskih problemov v Mislinjski dolini pač ni, ali pa so vsi na I. konferenco slovenjgraških sindikatov povabljeni že rešili svoj stanovanjski problem.

Bodi tako ali drugače! Skromna udeležba na I. konferenci občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec je resnično zaskrbljujoča. Nekatere delovne organizacije že zdaj niso kazale prav nobenega zanimanja za gradnjo in nakup stanovanj za svoje delavce. Ali morda slaba udeležba na I. konferenci napoveduje, da bodo s to nesprejemljivo prakso nadaljevale tudi v prihodnje?

Prav bi bilo, da bi občinski sindikalni svet Slovenj Gradec preučil vzroke abstinence, člane sindikalnih organizacij pa obvestil, kdo in zakaj se konference ni udeležil. (an)

MARIBORSKI SINDIKAT DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA O IZUMITELJSTVU

Zavist in nerazumevanje

Sindikalne organizacije naj zahtevajo od strokovnih služb, da še pred koncem leta pripravijo osnutek internega akta o ureditvi odnosov na področju izumiteljstva

V prizadevanju, da bi v Mariboru pospešili dejavnost izumiteljev, avtorjev tehničnih izboljšav in drugih koristnih predlogov, ki bi lahko vplivali na boljše poslovanje in gospodarjenje delovnih organizacij, je tamkajšnji občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva sklical že več razgovorov in posvetovanj o navedeni problematiki. Skupna ugotovitev vseh dosedanjih posvetov – tudi zadnjega, ki je bil pred dnevi – je bila, da izumitelji in avtorji izboljšav praviloma naletijo na nerazumevanje in zavist, saj se v številnih delovnih organizacijah naravnost trudijo preprečiti, da bi bili novatorji za svoje predloge tudi ustrezno nagrajeni.

Razvoj tehnike in tehnologije seveda ni odvisen samo od iznajdb in od izsledkov znanosti ter njih uvajanja v proizvodnjo, ampak tudi od izboljšav opreme, postopkov in organizacije dela ter proizvodnje. Od vsega tega je v končni posledici odvisen tudi osebni in družbeni standard zaposlenih.

Prav zaradi tega se je občinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva v Mariboru tudi spoustil v boj za spremenitev sedanjih razmer pri vrednotenju izumiteljstva v delovnih organizacijah. Na njegovo pobudo in ob njegovi pomoči je skupina strokovnjakov že izdelala osnutek vzorčnega pravilnika o nagrajevanju in spodbujanju izumiteljev, avtorjev tehničnih izboljšav in drugih koristnih predlogov. Na pobudo in zahtevo navedenega sindikalnega organa naj bi zdaj osnovne organizacije sindikata, ki sodijo pod okrilje sindikata delavcev industrije in rudarstva, v svojih delovnih organizacijah nadaljevale boj za ustvarjanje takšnega vzdušja, ob katerem bi poiskali in uveljavili vse možnosti za nagrajevanje tistih, ki s svojimi koristnimi predlogi pomagajo k boljšim poslovnim in proizvodnim uspehom svojih podjetij.

Prejšnji četrtek so se na posebnem posvetu – minil je ob udeležbi predsednikov osnovnih organizacij sindikata, predsednikov delavskih svetov in direktorjev nekaterih mariborskih podjetij – dogovorili tudi o poti, kako naj bi dosegli ta cilj. Predvsem naj bi osnovne organizacije sindikata zahtevale od strokovnih služb in samoupravnih organov, da še pred koncem letošnjega leta pripravijo za javno razpravo osnutek internega akta o spodbujanju izumiteljev in avtorjev vseh vrst izboljšav ter koristnih predlogov. Osnovne organizacije sindikata naj bi v zvezi s temi vprašanji zavzele tudi lastna stališča in jih posredovala samoupravnim organom. Slednjič še zadnja, nič manj pomembna naloga: dolžnost osnovnih sindikalnih organizacij je, da se ob tej problematiki pogovorijo s članstvom in ga seznanijo z najvažnejšo vsebino navedenih samoupravnih aktov, ki naj bi jih sprejeli njihovi kolektivi. –mg

MESTNI ODBOR SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ LJUBLJANA:

PREOBŠIREN PROGRAM

O programu se bodo izrekle tudi osnovne organizacije

Potem ko je mestni odbor sindikata delavcev prometa in zvez Ljubljana na seji minuli ponedeljek prisluhnil poročilu o dosedanjem delu organov tega odbora, je v naslednji točki dnevnega reda razpravljal o programu dela za obdobje do junija prihodnjega leta. Z vsebinske strani gledano se ta program omejuje predvsem na štiri področja: na skrb za nadaljnji razvoj samoupravnih demokratičnih in humanih odnosov; na prizadevanja za stalno naraščanje materialnega in kulturnega standarda delavcev, zaposelnih v kolektivih prometa in zvez; na skrb za socialno varnost, izobražvevanje in varnost pri delu. Slednjič gre tudi za usposabljanje članstva za bolj učinkovito družbeno aktivnost.

Člani mestnega odbora ob predloženem programu delovanja svojega organa sicer niso imeli vsebinskih pripomb, zato pa so izrazili toliko več pomislekov praktičnega značaja. Motilo jih je predvsem to, da se sestavljavci programa po njihovem mišljenju niso dovolj konkretizirali, kako in po kakašni poti tudi dejansko izpolnjevati zastavljene cilje.

Zanimiv, toda tudi edino logičen je sklep razprave: o zamišljenem programu naj razpravljajo še osnovne organizacije sindikata, preden bi ga mestni odbor dokončno sprejel. Z vsebino predloženega programa naj osnovne organizacije sindikata seznanijo samoupravne organe svojih delovnih organizacij in poizvedo tudi za njihovo mnenje. Dolžnost organov mestnega odbora sindikatov delavcev prometa in zvez pa je, da do naslednje seje konkretizirajo svoje načrte. –mg

Bogat asortiment damske jesenske konfekcije. Na oddelku damske konfekcije prodajamo ekskluzivne, visokomodne modele v omejenem številu.

V MODNI HIŠI razen damske tudi bogata izbira moške in otroške konfekcije in pletenin.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE

Podjetje, v katerem sem zaposlen, je trenutno v fazi preusmerjanja in sem tudi jaz moral opraviti tečaj zaradi pridobitne polkvalifikacije. Ali sem dolžan povrniti podjetju stroške tečaja, če tečaja ne končam uspešno, čeprav se ga redno udeležujem?

Č. D. – SENOVO

ODGOVOR

Podjetje ne more zahtevati povračila stroškov za tečaj, če ga ne opravite uspešno.

Če bi šlo za neko vrsto štipendijske pogodbe za daljše šolanje, bi podjetje lahko s pogodbo z vami določilo, da si pridrži pravico ustaviti izplačevanje štipendije, če izpitov ne bi opravljali pravočasno in uspešno, vendar v vašem primeru očitno ne gre za daljše šolanje in tudi ne za pismeno pogodbo o štipendiranju.

JORDAN TRAJČEV

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O NAJMANJŠEM ZASLUŽKU 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

Kaj storiti, če ni konjunkture

V prvih osmih mesecih letošnjega leta je skoraj polovica delavcev izolske tovarne Mehanotehnika še zaslužila manj kot 800 dinarjev mesečno ● Po zaslugi budne osnovne sindikalne organizacije od oktobra dalje nihče ne bi smel prejemati manj, kot zahtevajo slovenski sindikati

S trdim in dobro desetletje trajajočim delom in bojem je izolska tovarna igrač in kovinskih izdelkov MEHANOTEHNIKA prišla do tega, da lahko proizvaja po svetovnih cenah in se na ta način vse bolj vključuje v mednarodno delitev dela. Obstoj in perspektiva 1000-članskega kolektiva bi bila ob tem povsem zanesljiva, če v zadnjem času ne bi prišlo do občutne podražitve surovin, ki jih potrebujejo za svojo proizvodnjo, in če njihovim izdelkom ne bi konkurirali tuji proizvodi, katerih uvoz poteka brez sleherne kontrole. Otroške igrače kot njihov najvažnejši proizvod razen tega nikoli niso predstavljale izrazito konjunkturnega blaga.

Drugače rečeno: čeprav so v svoji stroki ozko specializirani, čeprav so njihovi izdelki znani in cenjeni po vsem svetu, zaradi neurejenih razmer izven tovarne ljudje zaslužijo slabše kot bi lahko. V prvih osmih mesecih letošnjega leta je kar 429 delavcev ali 43 % vseh zaposlenih zaslužilo manj kot 800 dinarjev, medtem ko je povprečni osebni dohodek dosegel 995,70 dinarjev.

O bitki za uresničitev sindikalnega priporočila so nam pripovedovali: predsednik delavskega sveta Marko KREN, predsednik upravnega odbora Roman MEKIŠ in član upravnega odbora inž. Vladimir PIŽENT, sekretar OO ZKS Aleks UJČIČ, predsednik osnovne organizacije sindikata Slavko BOHINEC, tajnik Stane RENER in član izvršnega odbora Franc ŠOLAR.

„Nekateri si lahko vse privoščijo, drugim, ki ne uživajo konjunkture, pa tudi izpolnitev sindikalnega priporočila predstavlja resen problem," je poudaril predsednik sindikalne organizacije. „Z druge strani se zagotovljen zaslužek 800 din lahko izkaže tudi dvorezen, če bi ga zagotovili vsakomur in ne glede na to, kaj ustvari. Zato je naš sindikat predlagal, naj bi urne postavke kot obračunske osnove osebnega dohodka povečali v tem smislu, da bi vsakdo v 192 urah in ob 100 % doseženi normi zaslužil vsaj 700 dinarjev. Računajoč s povprečnim preseganjem norm v višini 15 % – doslej smo jih presegali za 20 % – pa bi na najmanj 800 dinarjev mesečno lahko prišel tudi povprečno prizadeven delavec. Vem, da s tem ni v celoti ustreženo priporočilu sindikatov. Vendar pa bi v naših razmerah to pomenilo, da bi se izboljšal materialni položaj malodane polovice kolektiva že z oktobrom letošnjega leta, sčasoma pa tudi položaj vseh preostalih. Naš predlog sicer upošteva potrebo, da bi izboljšali zaslužke vseh delavcev in da moramo začeti pri ljudeh, ki najslabše zaslužijo."

„Vsak popravek osebnih dohodkov sproži verižno reakcijo," je dodal inž. Pižent. „Zato zdaj proučujemo možnosti, kako bi s premiranjem spodbudili strokovni kader, pravzaprav ožje skupine strokovnjakov, da bi se še bolj potrudili pri svojem delu. Če tega ne bi storili, bi te ljudi lahko celo izgubili, kajti drugje jim nudijo več, kot zmoremo mi!"

Tajnik sindikata je k vsemu temu dodal zanimivo podrobnost: „Naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov v bistvu ne stimulira tistih članov kolektiva, ki so pri nas zaposleni že dolga leta in ki so veliko pripomogli k razvoju Mehanotehnike. Prav zaradi tega je izvršni odbor naše organizacije sestavil konkreten načrt o višini in pogojih za izplačevanje dodatka za stalnost. V kratkem bodo o njem spregovorili tudi samoupravni organi. Upoštevaje ta dodatek, ki po novem ne bi bil zgolj simboličen, bi se višina povprečnih zaslužkov, še zlasti pa dohodkov starejših delavcev, dvignila precej na raven, o kateri je govoril predsednik."

Po besedah predsednika upravnega odbora so samoupravni organi vselej poskusili uresničiti predloge in pobude sindikatov, seveda v mejah možnosti. Tako bodo storili tudi zdaj, čeprav še ni povsem jasno, kje vse naj bi iskali „pokritje" za tisto, kar priporoča sindikat.

Predsednik delavskega sveta pa je bil še bolj jasen:

„Sklenili smo, da s četrtim tromesečjem za vsako ceno uresničimo, kar predlaga sindikat glede zvišanja zaslužkov najnižjim kategorijam zaposlenih. Postopoma naj bi temu sledile še druge kategorije zaposlenih, oziroma bi zvišali tudi stalnostni dodatek. Finančno nadomestilo za povečana izplačila, ki bodo pomenila precej milijonov, lahko in moramo iskati predvsem v posegih, katerih namen bi bilo izboljšanje tehnologije in s tem povečanje produktivnosti. Povedati namreč moram, da na račun izboljšanja osebnih dohodkov v tem trenutku ne sme biti ogrožena investicijska izgradnja!"

MILAN GOVEKAR

● ZAHTEVA REPUBLIŠKEGA SINDIKALNEGA SVETA:

Brez odlašanja, saj sredstva so

Že letošnjo pomlad so slovenski sindikati resno povzdignili svoj glas zavoljo naglega povečanja življenjskih stroškov in še posebej spričo resne pretnje, da se podraže nekatere osnovne življenjske potrebščine, kot so kruh, meso, mleko, maščobe, kar bi najbolj ogrozilo prav tiste kategorije prebivalstva, ki ima že sicer najnižje prejemke. Vsaj deloma in vsaj za nekaj časa so sindikati – kljub odobravanju množice in kljub posmehu posameznikov uspeli v tej svoji zahtevi.

Pa vendar je bil letošnji september doslej najdražji mesec: raven cen v tem mesecu je kar za 13 % presegla povprečno raven cen v minulem letu. Industrijski izdelki so bili letos v septembru že za 10,4 % nad lansko ravnijo. Mesni izdelki so se podražili za tretjino, meso za 26,7 %, za kakih 10 % so letos dražja jajca, mleko, maščobe.

Življenjski stroški izpričujejo v letošnjem letu 11,4 % povečanje v primerjavi z istim obdobjem minulega leta. V strukturi življenjskih stroškov pa je najpomembnejši vzrok povečanja prav prehrana, ki je letos za dobrih 15 % dražja.

Prav to priča, da so vnovič – pravzaprav že ves čas! – resno ogroženi tisti z najnižjimi prejemki. In kot kaže, se bodo razmere na področju cen v prihodnje samo še zaostrile, saj če že drugih podražitev ne bi bilo, bo na standard teh ljudi občutno vplivala že podražitev mlevskih izdelkov kot posledica podražitve pšenice.

Stališče slovenskih sindikatov do stabilizacije in njih zahteva po celovitem razreševanju razmer na tržišču, sta znana. Vendar so tokrat slovenski sindikati tudi s prstom pokazali na nekatere zanesljive možnosti za izboljšanje materialnega položaja kategorij z najnižjimi osebnimi dohodki.

Če bi na kratko povzeli predlog vodstva slovenskih sindikatov, potem le-to v tem trenutku terja:

Da bi nekatere osnovne življenjske dobrine, denimo nekatera živila in stanovanje, začeli regresirati z družbenimi sredstvi, to načelo pa naj bi tudi vnesli v bodoče sistemske rešitve, saj bi bilo tako možno uravnavati socialna ravnovesja. Zato naj zvezni izvršni svet in pristojni organi v Sloveniji nemudoma izoblikujejo predlog ukrepov za trajnejšo stabilizacijo tržišča osnovnih življenjskih potrebščin.

– Takoj se naj sestane republiška skupnost otroškega varstva in prouči možnosti za zvišanje otroškega dodatka, za povišanje censusa upravičenosti do otroškega dodatka, za večjo pomoč družinam, ki dobivajo otroški dodatek, za prehrano otrok v šolah in za subvencije v otroških vrtcih, za pomoč pri novorojenčkih.

– Republiška skupščina naj čimprej in po hitrem postopku sprejme zakon o denarnem nadomestilu delavcem med začasno brezposelnostjo, saj ni razloga, da se predlog zakona že pol leta potika po upravnih organih.

– S 1. januarjem 1971. leta je treba uskladiti in valorizirati pokojnine, kot to predlaga skupščina skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Slovenije.

– Že letos je spričo predvideno odmrznitve stanarin potrebno proučiti subvencioniranje stanovanjskih najemnin za delavce z nizkimi osebnimi dohodki.

Podatki, ki jih imajo na voljo sindikati, tudi dovoljujejo pripombo, da bi lahko letos brez težav uresničili zahteve, saj je za to dovolj sredstev v presežkih in rezervah!

S. B.

Prvi glas za samoupravni dogovor

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravna v možnosti za izobraževanje in izpopolnjevanje, saj o izpopolnjevanju mladega človeka pogosto ne odloča nadarjenost, temveč v prvi vrsti materialni razlogi, kot denimo premoženjsko stanje staršev, oddaljenost od kraja študija in kdove kaj še vse. Spričo kadrovske bede bi tudi lahko zapisali, da smo kot družba sila brezbrižni, kdo se izobražuje, kako se izobražujejo.

Argumentov pravzaprav ni potrebno navajati, ker tudi ni bilo slišati niti enega samega pomisleka o smotrnosti družbenega dogovora na tem področju. Nasprotno, če strnemo razpravo na seji predsedstva republiškega sindikalnega sveta, lahko rečemo, da Zveza sindikatov Slovenije sprejema družbeni dogovor o kreditiranju in štipendiranju kot svoj interes in kot del svoje politike.

Tako so torej slovenski sindikati kot prvi dali svoj glas za družbeni dogovor o kreditiranju in štipendiranju. Obenem s tem pa so hkrati opozorili, da samo podpisovanje dokumenta še ne more pomeniti uresničitve naših pričakovanj. Storiti bo treba še kaj več:

Čimprej prilagotiti in uskladiti zakon o štipendiranju, tako da bo skupno z družbenim dogovorom predstavljal skladno celoto in učinkovito osnovo za uveljavitev družbenih interesov.

– Dogovoru na republiški ravni morajo slediti samoupravni dogovori na najrazličnejših ravneh – v občinah, med občinami, med delovnimi organizacijami in občinami, med panogami. Če tega ne dosežemo, bodo vsa prizadevanja ‚na vrhu" pomenila torzo, s katerim si pravzaprav ne bomo vedeli kaj in kako pomagati. Zato je svet ZSS zadolžil sindikate v občinah in delovnih organizacijah, da se nemudoma zavzamejo za sklenitev samoupravnih dogovorov.

– Ta dogovor pomeni samo delček obsežne in iz leta v leto bolj pereče problematike vzgoje in izobraževanja, kajti na probleme sicer opozarjamo, jih pa hkrati vedno znova prelagamo na kasnejši čas. Predsedstvo je zato sklenilo, da bosta svez ZSS in njegova komisija v prihodnje intenzivneje proučevala nekatere od problemov in zanje predlagala ustrezne rešitve.

S. B.

»BREST«

industrija pohištva Cerknica

PROIZVAJA:

FURNIRANO POHIŠTVO ● SEDEŽNO POHIŠTVO ● ŽAGAN LES ● IVERNE PLOŠČE ● OGNJA ODPORNE PLOŠČE ● ZABOJI ● LADIJSKI POD

KOLEKTIV ČESTITA OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE CERKNICA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN JIM ŽELI OBILO USPEHA PRI DELU TER PRI UTRJEVANJU SAMOUPRAVLJANJA!

GLASILA DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Priporočilo vodilnim delavcem

V dosedanjih osmih sestavkih o raziskavi „Vsebina glasil delovnih organizacij Slovenije" smo opozorili, da pomeni te vrste tisk zelo razprostranjeno sredstvo obveščanja in da lahko odločilno posega v dogajanje v delovnih skupnostih. Iz raziskave, ki jo je izvedla po naročilu odbora RS ZSS za tisk in informiranje v delovnih organizacijah delavska univerza iz Kranja, smo doslej že komentirali nekatere glavne ugotovitve. Dejali smo, da glasila premalo poročajo o gospodarjenju in gospodarskih uspehih ali neuspehih in da nudijo premalo tako imenovanih primerjalnih informacij. Ugotovili smo tudi, da glasila preveč poročajo o tistem, kar se je že zgodilo, in premalo o tistem, kar bo. Raziskava je tudi pokazala, da avtorji sestavkov raje samo poročajo, neradi pa izražajo svoje poglede in stališča. Pri tem smo tudi spregovorili, da glasila v glavnem niso tribune delovnih kolektivov, ker so med avtorji sestavkov neposredni proizvajalci oziroma nevodilni delavci dokaj redki.

V današnjem sestavku pa se obračamo na vodilne delavce – ne samo v delovnih organizacijah, kjer že izdajajo glasilo, ampak tudi v vseh drugih, kjer so možnosti za obveščanje zaposlenih na tak način – s priporočilom seveda, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da bodo z internim glasilom prenesli na svoje sodelavce vse tisto, kar jim morajo sicer pojasnjevati in razlagati na sestankih.

GLASILO – PRIPOMOČEK VODILNIH DELAVCEV

Med osnovne delovne naloge slehernega vodilnega delavca sodijo tudi strokovno vodenje in usmerjanje delovnih skupin, usklajevanje z delitvijo dela porazdeljenih poslov in opravil ter uvajanje delavcev v delo. To vse pa temelji na komuniciranju, to je medsebojnem obveščanju in sprejemanju obvestil – ali splošneje rečeno – na izmenjavanju informacij.

V nekaj do sedaj objavljenih poročilih o raziskavi vsebine glasil sem razmišljal o tem, kaj vse lahko nudi dobro glasilo delovne organizacije. Predvsem mislim na njegovo sposobnost obveščati bralce, jih medsebojno povezovati in izobraževati ter usposabljati za nove delovne naloge in napore. In prav s tem lahko v precejšnji meri razbremeni slehernega vodilnega delavca zahtevnih in napornih vsakdanjih razgovorov in sestankov s svojimi sodelavci. Upam si celo trditi, da je lahko dobro urejevano glasilo delovne organizacije naravnost odličen delovni pripomoček slehernemu vodilnemu delavcu. Namesto da se iz dneva v dan izčrpava s pojasnjevanjem, razlaganjem, seznanjanjem in spodbujanjem sodelavcev ter pri tem velikokrat ponavlja eno in isto, si lahko delo močno olajša. Sporočila, kot so mesečne delovne obveznosti in plani, novi delovni postopki, spoznavanje tehnologije, povezanost delovnih faz in odvisnost delovnih mest od skladnosti opravljanja nalog, ocene opravljenih nalog, pohvale itd. – vse to je mogoče bolj učinkovito sporočiti sodelavcem in hkrati celotnemu kolektivu z objavo v glasilu. In še nekaj! Na tak način hkrati zve za delo, uspehe in probleme delovne skupine, ki jo vodi in usmerja vodilni delavec, celoten kolektiv pa tudi širši krog bralcev.

KAKO SODELOVATI Z UREDNIKOM

Eno izmed najbolj pogostih vprašanj, ki jih zastavljajo vodilni delavci, ko se pogovarjamo o njihovemu sodelovanju z uredništvi glasil delovnih organizacij, je, kako sodelovati z urednikom? Ali naj čakajo na njihovo pobudo in na prošnjo urednikov pišejo dogovorjene sestavke, ali naj bo pobuda v njihovih rokah in naj izbirajo teme sami ter zalagajo urednike s svojimi sestavki?

Mislim, da mora ta odnos temeljiti na pravem občutku vodilnega delavca, kaj in kako bi kazalo za posamezno izdajo glasila napisati, da bo sestavek imel zaželen učinek in da bo vzbudil med bralci pričakovan odmev. Prepričan sem, da noben urednik ne bo ugovarjal objavi sestavka, za katerega meni njegov avtor, da bi ga morali prebrati vsi člani delovne skupnosti. Nasprotno, vesel bo takega aktivnega sodelovanja!

Posebno vprašanje o sodelovanju z urednikom glasila delovne organizacije pa je način podajanja izbrane tematike in dolžina sestavka. Izkušnje so pokazale, da bralci najpogosteje vztrajajo pri branju samo krajših sestavkov. To pomeni, da priporočila urednika, naj bodo sestavki kratki, niso zgolj želja po več krajših sestavkih namesto enega dolgega, ampak tudi spoznanje, kako se je treba približati bralcem. In prav spoštovanje bralcev narekuje tudi njim ustrezen način podajanja vsebine, pa naj gre za poročilo o strokovnem potovanju, priporočilo o spremembi delovnih postopkov ali oceno doseženih delovnih uspehov. Pri pisanju za glasilo delovne organizacije naj velja že nekajkrat omenjeno spoznanje, da služi to sredstvo za obveščanje predvsem nevodilnim delavcem ali tako imenovanim izvrševalcem. Zato zahteva razumljivo podajanje tematike z ustreznim pojasnjevanjem in tudi utrjevanjem novih spoznanj.

TOVARIŠ DIREKTOR, NA POTEZI STE!

Kjerkoli in kadarkoli se pogovarjamo z uredniki glasil delovnih organizacij in z drugimi delavci, ki sodelujejo pri urejanju internih glasil, vselej slišimo očitke na račun direktorjev. Prizadeti pravijo, da neradi pišejo za glasilo, oziroma da ne podpirajo prizadevanj urednikov in uredniških odborov v iskanju novih, boljših izraznih oblik in zanimivih sestavkov.

Mislim, da pri ocenjevanju pripravljenosti in nepripravljenosti direktorjev pomagati urednikom preveč posplošujemo, kajti poznamo precej direktorjev, ki so redni sodelavci glasil in pomagajo tudi pri urejanju. Menim pa, da se večina naših najbolj odgovornih vodilnih delavcev le ne zaveda možnosti, ki se jim z glasilom ponujajo. Ker so najvplivnejše osebe v delovnih organizacijah, bi lahko po glasilu od izdaje do izdaje vplivali na vse zaposlene s spodbudnimi pa tudi kritičnimi sestavki o gospodarjenju, perspektivah za nadaljnji razvoj, o planskih dolžnostih in o njihovem uresničevanju itd. ter opozarjali na slabosti, ki hromijo učinkovitost delovnih organizacij. In ker menim, da te svoje možnosti ne izrabljajo, priporočam urednikom, da se o takem sodelovanju čimprej pogovorijo. Vam, tovariši direktorji, pa priporočam, naredite prvo potezo!

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIČ:
„KAJ LAHKO STORI SINDIKALNA ORGANIZACIJA?"

ZA TAPISOME, PREPROGE, OBLAZINJENO POHIŠTVO

Komentatorjev stolpec

Zakaj dve bilanci?

Že dolgo, a javno že leto in več, bodejo v oči zvezne poslance zgode in nezgode tako imenovanih „sredstev izvenproračunske bilance federacije". Tako so že na pomlad zahtevali, naj položi zvezni izvršni svet vse karte na mizo, če se res z ognjem in mečem ogreva za politiko dogovorov in čistih računov pri zajemanju iz skupne sklede – torej tudi s številkami, koliko denarja porablja zveza brez javne kontrole! Kako naj sicer zvezna skupščina točno oceni, kako gospodarimo!

Tako prevladuje mnenje, da izvenproračunska bilanca federacije, kakršna je zdaj, objektivno predstavlja – glede na obseg sredstev, ki jih vključuje, glede na različnost in pestrost namenov, za katere porabljamo njena sredstva, glede na kompliciranost in časovno različnost virov sredstev, s katerimi se bogati, zlasti pa glede na nejasnost o pristojnosti pri sprejemanju in spreminjanju obvez – stalno nevarnost za obnovo elementov državnega kapitala na zvezni ravni.

Vprašanje v zvezi z izvenproračunsko bilanco zveze naj bi imelo dva aspekta: kako „pokriti" deficit in izpolnjevati obveznosti, ki smo jih sprejeli doslej, in – kakšna naj bo prihodnja vloga zveze ter njene izvenproračunske bilance.

Nedvomno kaže podpreti prizadevanja zveznega izvršnega sveta in ukrepe, ki jih je predlagal – najetje notranjega posojila – čeprav bodo delovali inflacijsko. Vendar bi se morali odločno upreti poskusom, da bi vnašali v bilanco nove obveznosti, povečevali deficit in tako izsiljevali sprejem novih ukrepov za plačevanje teh obveznosti, razumljivo z novimi obremenitvami gospodarstva. Neplanirani stroški investicijske porabe naj gredo v breme posameznih republik, kjer objekte gradijo, oziroma lastnih sredstev investitorjev.

Razen tega je treba upoštevati tudi dejstvo, da je sedanja izvenproračunska bilanca zveze po obvezah sestavljena iz naslednjih elementov: odplačil inozemskih dolgov, sklada za nerazvita področja, investicij, kreditiranja izvoza opreme in drugih obvez, med njimi nadomestila za obresti, obveze za JLA, povečane benificirane obresti za turizem itd.

Načelne sklepe o odpravi državnega kapitala na zvezni ravni bi torej lahko najmanj boleče izpeljali tako, da bi z izpolnitvijo obveznosti iz doslej sprejetih sklepov omogočili razpad izvenproračunske bilance federacije na sestavne dele.

Že na prvi pogled je jasno, da sta postavki „odplačila inozemskih dolgov" in „druge obveznosti" izrazito proračunski in zato tudi sodita v zvezni proračun. Tudi če bi sprejeli nove, bi bile sestavni del instrumentarija ekonomske politike, ki jo na tem področju sprejema zveza in sodi v zvezni proračun. Sklad za manj razvita področja in sklad za kreditiranje izvoza opreme pa sta lahko samostojni finančni instituciji s svojim sistemom upravljanja. Kot takšna ju torej lahko vsakega zase posebej obravnavamo.

Postavka „investicije", ki je hkrati še vedno največja postavka, saj pomeni 50 % vseh obveznosti izvenproračunske bilance, ne more biti več vključena med obveznosti zveze. Ni mogoče pristati, da bi tudi nove projekte financirali iz sredstev federacije. Bolje bi bilo, da bi pooblastili republike, naj organizirajo združenje sredstev, če seveda ocenijo, da je uresničitev takšnih projektov v interesu gospodarstva posameznih področij.

V. B.

GOVORI PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA GRADBENO INDUSTRIJSKEGA PODJETJA GRADIS INŽ. SAŠA SKULJ

Izkušnje na novih kolesnicah

V 25 letih je GRADIS zgradil 3850 objektov, njegov 6300-članski kolektiv pa redno izvaja dela na kakih 200 do 250 gradbiščih hkrati ● Z izkušnjami, ki so si jih pridobili pri visokih gradnjah in z mehanizacijo, ki jim je na voljo, GRADIS zdaj vse bolj posega tudi na področje nizkih gradenj in stanovanjskih zgradb ● Skrb za izboljšanje kvalifikacijskega sestava zaposlenih

Kolektiv gradbeno industrijskega podjetja GRADIS Ljubljana je pred kratkim proslavil 25-letnico dela in obstoja. O prehojeni poti in bodoči usmeritvi te delovne organizacije, ki sicer predstavlja matični kolektiv slovenske gradbene operative, smo se pogovarjali s predsednikom delavskega sveta inž. Sašo Skuljem.

„NI VAŽNO, KAJ JE BILO, AMPAK KAKO BO V BODOČE!"

„Povejte nam na kratko, kaj GRADIS pomeni danes?" je bilo naše prvo vprašanje.

„Gradis je dandanes 6300-članski kolektiv, razporejen v številnih delovnih enotah malodane po vsej Sloveniji; kolektiv, ki razpolaga z najsodobnejšo mehanizacijo in z dolgoletnimi izkušnjami. Prav to nam omogoča, da pravzamemo vse vrste del, predvsem pa visoko in industrijsko gradnjo. Hkrati gradimo po 200 do 250 objektov; v minulih 25 letih pa smo zgradili 3850 objektov v domovini in v tujini. Vendar je preteklost, kakor smo že nanjo ob naših dosežkih ponosni, zanimiva le v tem smislu, da predstavlja pravo zakladnico izkušenj. Le-te nam omogočajo, da zdaj vse bolj posegamo tudi na področje nizkih gradenj."

GRADBENIŠTVO IN PROGRAMIRANJE

„Naj to pomeni, da GRADIS nadaljuje po že ustaljeni poti, upoštevaje seveda novosti, kot ste jih pravkar omenili?"

„Tako nekako bi rekel! Sodim pa, da je za nekaj takega GRADIS malodane povsem usposobljen. Z ene strani namreč iz leta v leto vlagamo vsaj po 15 do 20 milijonov dinarjev v nakup najsodobnejše mehanizacije, kar nam omogoča, da hitro opravimo tudi zelo obsežna zemeljska dela. Z druge strani gre za to, da smo priključili kolektiv mariborskih Tehnogradenj, ki pri nas predstavlja enotno za inžinerske gradnje. Strokovnjaki, kot so v tem kolektivu, bodo lahko veliko pomagali tudi pri nizkih gradnjah, denimo pri gradnji cest in podobnih objektov v naši republiki. Tretjič, pri delu in razvoju naših specializiranih obratov smo se dokopali do tolikšnih izkušenj, da po konkurenčnih ceanah, ki so v Ljubljani med najnižjimi, posegamo na področje stanovanjske gradnje. Slednjič pa bi povedal še to, da naše podjetje sicer ima svoj program srednjeročnega razvoja, da pa ta program za nas pomeni v bistvu le formalen dokument. Za gradbeništvo je namreč pet let prekratko obdobje, da bi v tem času storili kaj prida več, kot izpolnjevali operativne naloge. Prav zavoljo tega pri našem programiranju bodočega razvoja izhajamo s povsem drugačnih izhodišč. Bistvo je v odgovoru na vprašanje, kaj vse moramo storiti v kadrovskem, materialnem in ne vem kakšnem pogledu še, da bi čez pet ali deset let bili povsem pripravljeni na še bolj ekspeditivno izvajanje del.

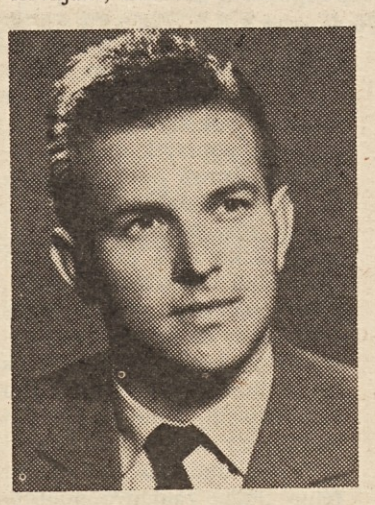

Pripovedoval sem že o nekaterih stvareh, ki smo se jih lotili prav zavoljo navedenih vzrokov. Omenil pa bi še, da iščemo pota in načine, kako bi prišli do večjih kompleksov, na katerih bi skozi več let gradili stanovanja. Ob gradnji na velikih kompleksih bi se prav gotovo še bolj izrazile vse prednosti industrijske gradnje, organizacija dela itd. Z druge strani pa velja naša največja skrb nadaljnjemu izboljševanju kvalifikacijske strukture zaposlenih. Glede tega smo že dosegli lepe uspehe. Še leta 1959 smo na inženirja zaposlovali po 197 delavcev, na tehnika 85 in na delovodjo po 62 delavcev. Do lani so se razmerja spremenila v tem smislu, da na vsakega inženirja pride po 118 delavcev, na tehnika po 40 in na delovodjo po 29 delavcev. Z nadaljnjo mehanizacijo se bo moral ta proces nadaljevati tudi v prihodnje. Zato naš kolektiv na vseh možnih področjih veliko vlaga v izobraževanje in strokovno usposabljanje že zaposlenih oziroma v štipendiranje bodočih članov kolektiva. Na ta način naj bi, upamo, dosegli tisto in takšno kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, ob kateri bomo lahko razvijali naše specializirane dejavnosti in tako izpolnjevali naloge, ki si jih zastavljamo. Če bomo ob vsem tem uspešni tudi na področju izpopolnjevanja delitve dohodka po delu, bi se kolektiv tudi bolj ustalil. To bi bila za nas samo še nova prednost!"

–mG

Prednost bo moralo dobiti gospodarstvo

Kaj in kako v družbenem razvoju republike do leta 1975?

V Sloveniji ne pripravljamo le načrta dolgoročnega razvoja naše republike, ampak tudi – enako kot drugod v državi – načrt razvoja do leta 1975.

Iz napovedi strokovnjakov, kako bomo delali in živeli v prihodnjih petih letih, pa sledi, da nas čaka precej nalog pa tudi uspehov, če bomo delo prav zastavili.

Po predvidevanjih naših gospodarstvenikov naj bi v Sloveniji do leta 1975 dosegli takšno stopnjo gospodarske razvitosti, kakršno imajo zdaj srednje razvite industrijske države Evrope. To nalogo pa bomo lahko uresničili le, če bomo uspeli nenehno povečevati produktivnost dela, izboljševati kadrovsko strukturo zaposlenih še posebno v gospodarstvu in poglobiti raziskovalno dejavnost.

GLAVNA NALOGA: MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

Glavna naloga, ki nas čaka v prihodnjem 5-letnem obdobju, pa je: modernizirati industrijske zmogljivosti in tehnologijo proizvodnje. Ob relativno naglem razvoju gospodarstva nismo sproti gradili osnovnih objektov gospodarske infrastrukture, še posebno ne na področju energetike in prometa. Zato bomo nujno morali povečati investicije za gradnjo elektrarn in sodobnih cest. Kakor je znano, naj bi v prihodnjih letih začeli graditi nuklearno elektrarno, bistveno pa naj bi povečali tudi izkoriščanje naravnega plina. Razen tega nas čaka pospešena gradnja posameznih delov hitrih avto cest, elektrifikacija glavnih železniških prog, dograditev luke Koper in vpeljava ter uporaba moderne nakladalne mehanizacije.

Po načrtih strokovnjakov, ki pripravljajo gradivo za razpravo o srednjeročnem razvoju Slovenije, naj bi v prihodnjem obdobju razvijali zlasti trgovino in turizem, v okviru industrije pa elektroindustrijo, kemično industrijo, proizvodnjo aparatov za gospodinjstvo ter predelovalno in gumarsko industrijo. Hitreje kot druge gospodarske panoge naj bi razen tega razvijali še industrijo motorjev in proizvodnjo raznih specialnih vozil, sestavnih delov in polproizvodov, počasneje od povprečja pa lesno, papirno, tekstilno in usnjarsko industrijo, katerih proizvode trg ne vsrkava več v takšnih količinah kot pred leti. Tudi razvoju kmetijstva bomo posvetili v Sloveniji več skrbi kot doslej, predvsem razvoju sadjarstva in proizvodnji mesa, mleka, sadja, vina in, razumljivo, živinoreji.

KADRI IN ZNOVA KADRI . . .!

Vendar pa teh nalog ne bo mogoče uresničiti brez težav, če ne bomo izboljšali kadrovske strukture zaposlenih. Predvsem bi morali bistveno povečati priliv srednje in visoko izobraženih strokovnjakov v gospodarstvo, hkrati pa povečati uspešnost osnovnega šolstva, ki je osnova za strokovno rast celotnega prebivalstva. Visoka udeležba zaposlenih v strukturi slovenskega prebivalstva ter starostna struktura zaposlenih bosta vplivala na naglo naraščanje števila upokojencev. Tako bo prav gotovo prišlo do povečanja obremenitve gospodarstva za invalidsko-pokojninsko zavarovanje.

Te napovedi kažejo, da bomo morali dobro obrniti vsak dinar, sicer bomo zašli v težave. Eno pa nam mora biti že zdaj jasno: če ne bomo modernizirali gospodarstva in usposobili prometa, ne bo denarja ne za nove investicije, ne za razvoj gospodarstva. Šele potem lahko pridejo na vrsto tudi druge dejavnosti.

Bl

Zakaj uvažamo cement?

Kakor je znano, uvažamo skoraj tretjino cementa za domače potrebe, kar počno zelo redke srednje razvite države. Smo tudi med redkimi državami, ki so nekdaj zelo uspešno izvažale cement. Te razmere so posledica neupoštevanja sodobnega razvoja v svetu, zaradi česar so zmogljivosti jugoslovanskih cementarn ne samo preobremenjene, temveč tudi fizično izčrpane, nizko produktivne in razdrobljene. Nič čudnega, da pomanjkanje cementa prizadeva vso državo, največ kritike na račun pomanjkanja cementa pa je slišati s področja, kjer gradijo nove cementarne.

Razumljivo, saj gre za kritike, s pomočjo katerih naj bi povečali proizvodnjo cementa, kar je prav.

Tu in tam so torej vmes tudi „pozitivni pritiski".

V nedeljo poslej zaprto!

Na pobudo sindikata so v Ljubljani sklenili družbeni dogovor o delovnem času trgovin s prehrambenim blagom

Pred leti so trgovska podjetja s prehrano sklenila, da bodo v nekaterih trgovinah prodajala svoje blago tudi ob nedeljah. Odtlej so lahko kupovale gospodinje, turisti, izletniki pa tudi gostinci svеže prehrambene artikle tudi ob nedeljah.

V zadnjih letih pa so se razmere bistveno spremenile, kot zatrjuje mestni odbor ljubljanskega sindikata delavcev storitvenih dejavnosti. Svo je stališče namreč odbor podpira z naslednjimi ugotovitvami:

– potrošniki imajo na voljo že toliko hladilnikov, da se lahko brez težav oskrbijo s prehrambenimi artikli za nekaj dni;

– skrajšani delovni teden ima že 90 odstotkov zaposlenih, zato se lahko oskrbe s prehrambenimi artikli že ob petkih popoldne in ob sobotah.

Ker tudi rentabilnostni račun ne govori v prid temu, da bi poslovale trgovine s prehrambenimi artikli ob nedeljah in praznikih, je predlagal ljubljanski sindikat delavcev storitvenih dejavnosti prizadetim delovnim organizacijam, da sklenejo družbeni dogovor, da bodo trgovine ob nedeljah in državnih praznikih zaprte.

Predlog sindikatov so podprla nekatera velika ljubljanska trgovska podjetja kot na primer Delikatesa, Ljubljanske mlekarne, Mercator, Emona ter Sadje-Zelenjava. Tako so pred dnevi predstavniki omenjenih podjetij in Mestnega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ljubljana že podpisali družbeni dogovor o delovnem času v trgovinah z živili na območju petih ljubljanskih občin.

Podpisniki dogovora so se med drugim dogovorili:

– da bodo v prihodnje zaprte trgovine z živili ob nedeljah, državnih in republiških praznikih;

– da bodo delovne organizacije, podpisnice tega družbenega dogovora, ki se ne bodo držale določb, plačale globo v znesku 50.000 N dinarjev, ob ponovni kršitvi dogovora pa dvakrat tolikšen znesek. Na ta način zbrana sredstva pa se bodo stekala v poseben sklad za izobraževanje.

-a

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

PRED PREUSMERITVIJO RUDNIKA LAŠKO IN TOVARNE LEPENKE PODVELKA

REŠITEV TREH NEZNANK

Ljubljanska tovarna »Izolirka« pripravlja gradnjo obrata za proizvodnjo in predelavo styropora v Laškem, ki bo zaposlil kakih štiristo članov sedanjega rudnika rjavega premoga ● Začenjajo tudi razgovori o integraciji s Tovarno lepenke v Podvelki.

Kolektiva Rudnika rjavega premoga v Laškem in Tovarna lepenke Podvelka že dlje iščeta partnerja, ki bi jima pomagal pri preusmeritvi proizvodnega programa. V Laškem so k temu prisiljeni, ker zmanjkuje premogovnih zalog in bodo morali rudnik zapreti najkasneje čez pet let. V Podvelki pa gre za obsežnejšo investicijo v modernizacijo proizvodnje, ki je tamkajšnji kolektiv ne more samostojno izpeljati. Na pomlad letošnjega leta so v Laškem že prišli tako daleč, da so pristojnim organom predložili vse programe in projekte za gradnjo tovarne valovite lepenke. Ta projekt je bil zavrnjen, ker podobno tovarno že gradi v Logatcu ljubljanska Kartonažna tovarna. Ker so se pred nedavnim za bodočo usmeritev proizvodnje odločili tudi v Podvelki, niso pa še našli nosilca nove investicije, se je zaradi tega negotovost obeh kolektivov samo še podaljšala.

Gordijski vozel je zdaj presekala ljubljanska IZOLIRKA, ki bo v Laškem zgradila obrat za proizvodnjo in predelavo styropora, oziroma se pripravlja na integracijo s Tovarno lesovine v Podvelki.

IZOLIRKA predstavlja enega izmed vodilnih proizvajalcev izolacijskih materialov vseh vrst. Kupcem pa ne more ustreči, ker so njene zmogljivosti premajhne. Če hoče obdržati sedanji položaj na trgu in ga še izboljšati, mora povečati zmogljivosti. Na sedanji lokaciji pa za to ni dovolj prostora. In če bi že bil, je vprašanje, kje naj dobi za to potrebne delavce. To pomeni, da mora graditi tam, kjer je delovna sila na razpolago in kjer imajo tudi sredstva. Vsaj posredno z njimi razpolagajo v Laškem in v Podvelki. Programa za preusmeritev proizvodnje v rudniku Laško in v tovarni lepenke je namreč pripravljen podpreti tudi sklad republiških rezerv.

inles
ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

Po drugi strani pa so tako v Laškem kot v Podvelki zainteresirani, da bi ob sodelovanju z izkušenim partnerjem začeli s proizvodnjo, ki bi bila donosna in ki bi nudila zaposlitev kolektivoma teh dveh podjetij takrat, ko bi morali prenehati s sedanjo proizvodnjo. Spričo tega je razumljivo, da se je Rudnik rjavega premoga Laško že pogovoril z ljubljansko Izolirko in da je Tovarna lepenke Podvelka na najboljši poti, da doseže tudi zase sprejemljiv sporazum.

Kakor so ta teden povedali predstavniki Izolirke, bi njihova delovna organizacija v Laškem zgradila obrat za proizvodnjo in predelovanje styropora, ki bi po zmogljivosti za petkrat presegal kapaciteto matične tovarne. Prodaja je vnaprej zagotovljena. Obrat bi zaposlil kakih 400 delavcev – sedanjih rudarjev. Tovarna v Podvelki pa naj bi se preusmerila na izdelovanje strešnih valovitih plošč, ki predstavljajo odličen, cenen in vsestransko uporaben gradbeni material, katerega prodaja tudi ni problematična.

Za uresničitev obeh projektov bi potrebovali kakih 95 milijonov dinarjev. Polovico je pripravljen prispevati republiški rezervni sklad. Drugo polovico pa naj bi zagotovili Ljubljanska banka, celjska Kreditna banka in IZOLIRKA.

Če ne bo večjih zastojev, bi lahko bila oba projekta uresničena do konca leta 1972. Omeniti velja, da bi obrat v Laškem in tovarna v Podvelki imela status samostojne organizacije združenega dela znotraj združenega podjetja IZOLIRKA, medtem ko bi Rudnik Laško obstajal vse dotlej, dokler bi bil izkop premoga še rentabilen. Nova IZOLIRKA bi kot združeno podjetje že v dveh letih več kot podvojilà vrednost letne proizvodnje in postala najmočnejši proizvajalec svoje stroke v državi.

–mG

KAJ PRIČAKUJE KOLEKTIV ZASAVSKIH PREMOGOVNIKOV OD DRUŽBENE SKUPNOSTI

Modernizacija je nujna

Neznanka, ki je vredna 35 milijonov dinarjev ● Kdo bo zagotovil za modernizacijo nujna sredstva

Letos v revirjih skorajda ni pomembnejšega posvetovanja, na katerem ne bi razpravljali o sedanjem položaju kolektiva Zasavskih premogovnikov. Gospodarjenje v tem največjem zasavskem podjetju se je namreč tako zaostrilo, da upravičeno navdaja s skrbjo ne samo kolektiv in njegove svojce, marveč širšo zasavsko skupnost.

V Delavski enotnosti smo že pisali o tem, da je kolektiv zasavskih premogovnikov med prvimi v revirjih izdelal srednjeročni program nadaljnjega razvoja gospodarjenja. V bistvu gre za modernizacijo vseh tistih naprav in objektov, zlasti transporta, ki bi naj omogočile kolektivu zmanjšanje proizvodnih stroškov ob precejšnjem povečanju produktivnosti. Izračunali so, da bi po končani modernizaciji povečali produktivnost za polnih 48 %. Račun je jasen in preprost. Proizvodnja premoga se prihodnja leta ne bo povečevala, vsaj bistveno ne, če smemo verjeti predvidevanjem predloga energetske bilance SR Slovenije. Premog bo še hitreje spodrivalo drugo, zlasti tekoče gorivo. In zavoljo tega so v zasavskih rudnikih planirali, da bi leta 1975 proizvedli samo od 150.000 do 200.000 ton premoga več, kot ga bodo letos, vendar, kot rečeno, z manjšimi stroški in večjimi učinki.

GRE ZA 35 MILIJONOV DIN

Tolikšna sredstva so potrebna za uresničitev modernizacije, vsaj tako predvideva finančni načrt programa. Kolektiv, pravzaprav vodstvo in samoupravni organi Zasavskih premogovnikov so računali, da bodo 70 % teh sredstev dobili pri skladu za razvoj energetike. Pokazalo pa se je, da so ta sredstva že oddana oziroma rezervirana za druge namene in vsa dosedanja prizadevanja podjetja, da bi iz tega sklada dobili posojilo, so ostala zaman. Zato so se morali v podjetju obrniti na banke. Videti pa je, da naše bančne hiše niso najbolj pripravljene zagotoviti kredit Zasavskim premogovnikom, vsekakor pa ni pričakovati, da bi banke zagotovile vseh 70 % vseh zahtevanih sredstev, temveč nasprotno, prispevale bi samo 30 % od zahtevanih 35 milijonov din, medtem ko naj bi kolektiv zagotovil preostalih 70 %. To pa je povsem nemogoče, kajti že približen vpogled v letošnje gospodarjenje kaže, da podjetje skorajda ne bo ustvarilo sredstev za sklade.

BREZ MODERNIZACIJE – POSTOPNA LIKVIDACIJA!

Čeprav zveni trditev nekoliko pretirana, jo moramo dejansko zelo resno obravnavati. Tudi predstavniki podjetja so jo letos že večkrat izrekli, in ne brez razloga!

Srednjeročni program razvoja oziroma načrt modernizacije ne predvideva kdo ve kolikšnega povečanja sedanjega števila zaposlenih. Nasprotno, računajo celo z manjšim številom, ker pričakujejo nadaljnjo fluktuacijo. Kolektiv Zasavskih premogovnikov bo torej moral nakopati več premoga z manjšim številom zaposlenih. To pa bo lahko dosegel samo z modernizacijo jam, transportnih poti in z drugimi ukrepi na tem področju in, kar kaže ponovno povedati, z 48 % višjo produktivnostjo in bistveno manjšimi proizvodnimi stroški. Premog zagotovo ne bo več zanimiv za gospodarstvo niti za široko potrošnjo, če ga bomo iz leta v leto dražili, zato Zasavski premogovniki vidijo izhod iz sedanjega položaja samo v modernizaciji. Pri tem pa je pomembno še nekaj: vsakršno odlašanje modernizacije se utegne hudo maščevati. V podjetju celo predvidevajo, da bi morali znaten del tega programa uresničiti že letos ali vsaj v prvi polovici prihodnjega leta.

M. V.

KOMERCIALNI RAZGOVORI METALKE V ZDA SO ŽE RODILI PRVI USPEH

METALKA ZASIDRANA ONKRAJ LUŽE

Pod imenom Metalka International Incorporated Chicago se je našim predstavništvom v ZDA septembra letos pridružilo tudi predstavništvo ljubljanske trgovske hiše Metalka

Pred časom, točneje maja letos, smo v našem tedniku poročali o integraciji ljubljanske Metalke s trgovskim podjetjem Meteor iz Subotice. Vodilna misel samoupravnih organov Metalke in njenega strokovnjega vodstva ob tem koraku je bila, kako razširiti prodajno mrežo. Priključitev Meteorja k Metalki pa je v bistvu predstavljala le eno od prvih zelo pomembnih potez Metalke pri uresničitvi smelih načrtov.

„Ameriško tržišče je za Metalko že dolgo sila zanimivo interesno področje . . .“, pripoveduje Dušan Brglez, komercialni svetnik generalne direkcije pri Metalki. „Že lani, posebno pa v začetku letošnjega leta, smo se intenzivno lotili študija možnosti za nastop v ZDA . . .“

Skupina strokovnjakov, ki je pripravljala študijo o prodaji domačih izdelkov na ameriškem trgu, pa je prišla do zaključka, da bo nastop na ameriškem tržišču rentabilen le v primeru, če bo Metalka poskrbela v Ameriki za svoje predstavništvo. To ugotovitev je letos na pomlad sprejel tudi centralni delavski svet Metalke in potrdil načrte o organizaciji predstavništva v ZDA.

„Znano je, da je v New Yorku že toliko naših predstavnikov, da so drug drugemu v napoto,“ pripoveduje Dušan Brglez. „Tudi zaradi tega smo se odločili za Chicago, ki je po naši presoji eden izmed najprimernejših centrov v ZDA za uresničevanje naših načrtov. Ni bilo malo dela z iskanjem ustreznih prostorov in z registracijo podjetja po ameriški zakonodaji. Kljub temu nam je uspelo, da je naše predstavništvo Metalka International Incorporated Chicago pričelo poslovati že zadnje dni septembra.“

Še bolj razveseljivo pa je dejstvo, da so komercialni razgovori že rodili prve rezultate. Predstavniki Metalke so podpisali dve petletni pogodbi za izvoz naših izdelkov v vrednosti 40 milijonov dolarjev. V prvem primeru gre za izvoz pol milijona hladilnikov iz tovarne „Gorenje-Velenje“ v vrednosti 20 milijonov dolarjev, v drugem pa za izvoz televizijskih aparatov Iskrine tovarne v Pržanju, prav tako v vrednosti 20 milijonov dolarjev.

Medtem ko bo prvi kontingent hladilnikov zapustil staro celino še letos, bo začela Metalka z izvozom televizijskih aparatov v prvi polovici prihodnjega leta.

A. Ul.

TERMIKA NA TUJIH TRŽIŠČIH

POGUMNI NAČRTI

Ljubljanska „Termika“ je začela izvažati pred sedmimi leti; tedaj je vrednost njenega izvoza znašala komaj 8 milijonov S-dinarjev. Že v naslednjem letu je podjetje povečalo izvoz na 266 milijonov S-dinarjev, letos pa računajo, da bo vrednost izvoza presegla 2 milijardi S-dinarjev.

Izvoz je po besedah direktorja „Termike“ Bruna Pečuha za podjetje izrednega ekonomskega in finančnega pomena. V „Termiki“ so si z izvozom poleg potrebnih deviz za gradnjo nove tovarne na Trati pri Škofji Loki zagotovili tudi potrebne devize za nakup reprodukcijskega materiala in opreme za preostale obrate podjetja.

„S katerimi proizvodi zlasti povečujete izvoz“ – s temi besedami, smo zaprosili za kratko izjavo direktorja „Termike“.

„Na povečan izvoz v lanskem in letošnjem letu je najbolj vplival večji izvoz naših izdelkov iz mineralne volne. Blizu 75 % teh izdelkov izvažamo v Zahodno Nemčijo, Avstrijo, Italijo, Švico in še v nekatere druge zahodnoevropske države. Vrednost izvoza tovrstnih izdelkov znaša letos že blizu 700 milijonov S-dinarjev. Med našimi največjimi izvoznimi posli naj omenim za nas zelo pomembno petletno pogodbo s podjetjem Atex iz Zvezne republike Nemčije, ki mu bomo v naslednjih petih letih dobavili od 5.000 do 7.0000 ton mineralne volne. Povečan izvoz mineralne volne pa ima še eno prednost: omogočil nam bo, da bomo v drugi polovici letošnjega leta optimalno izkoristili proizvodne zmogljivosti, kar bo vse skupaj občutno vplivalo na znižanje poslovnih stroškov. Vsekakor pa moram povedati, da se pogovarjamo tudi z znanim zahodnonemškim podjetjem Baucknecht, ki naj bi mu v naslednjem obdobju dobavili precejšnje količine mineralne volne za izolacijski material pri različnih izdelkih široke potrošnje.

Nasploh namerava „Termika“ v prihodnjih letih še okrepiti izvoz na tržišče s čvrsto valuto. V prihodnjem letu nameravamo povečati izvoz naših montažnih uslug za najmanj 30 %, izvoz izdelkov pa za blizu 70 %. Tako naj bi v letu 1971 znašala vrednost našega izvoza 2,7 milijarde S-dinarjev“,

mž

V OBJEKTIVU

S SEJMA OBRTI

Minuli teden je bil v Kranju III. sejem obrti in opreme. V Delavskem domu je na površini 1100 kvadratnih metrov razstavljalo 75 razstavljavcev. V prvih štirih dneh je 17.000 obiskovalcev kupilo na sejmu za 3 milijone dinarjev izdelkov.

V največjih prostorih sejma prodajajo trgovska podjetja, kot so: Slovenijales, Metalka, Kokra, Zarja, Merkur in druga. Za nekatere predmete bi bilo prav težko reči, ali so obrtni izdelki ali pa . . . Fiatov traktor , ki je tudi naprodaj, bržas ni obrtni izdelek! Večina privatnih obrtnikov, v glavnem pletilj, krojačev in čevljarjev pa se stiska v zunanjem provizoriju in bolj daje vtis tržaškega Ponte rossa kot razstavnega prostora.

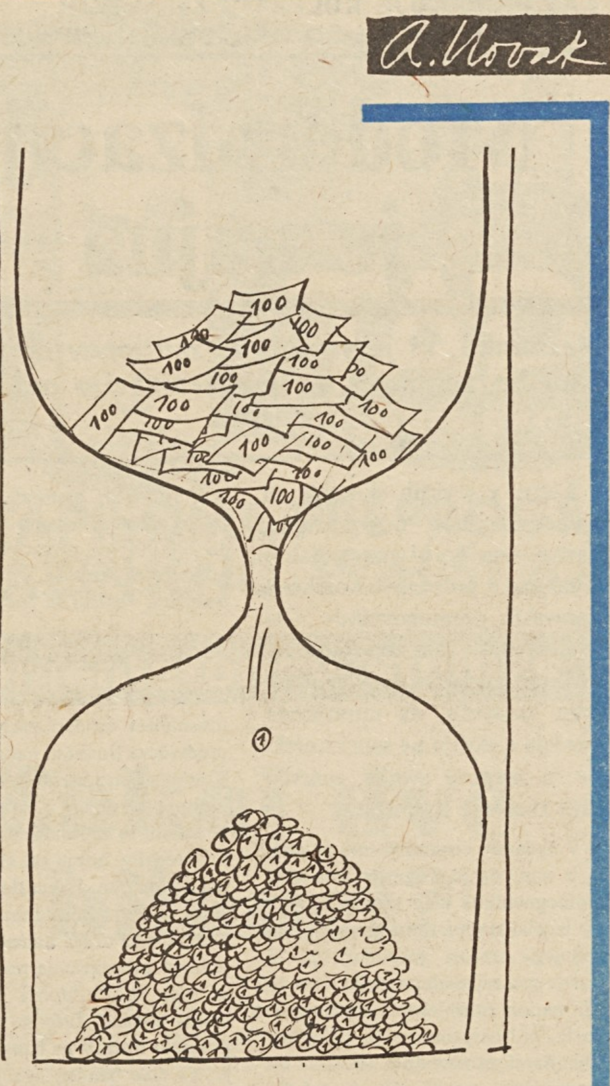

PEŠČENA URA NAŠEGA ZNOJA

Na javno vprašanje javen odgovor

Kaj menijo sindikati o »kratkem stiku« na relaciji stališča—ukrepi?

V minuli številki našega lista sem zapisal, kaj so govorili na 12. seji predsedstva sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije, in omenil, da so nekateri člani predsedstva dokaj kritično ocenili odnos skupščin in izvršnih svetov v republikah, v zvezi na odnos do stališč sindikata. Rekli so, da naš sindikat še nima prave družbene veljave in da njegovih predlogov in zahtev dostikrat ne spoštujejo. Takrat se mi je zdelo, da podoba le ni tako črna, kot so jo naslikali. Rekel sem: „Imamo pač tolikanj veljave, kolikor si jo znamo ustvariti s svojim delom."

Pa sem se uštel.

Ni šlo samo za težnjo po še bolj učinkovitem sodelovanju sindikatov s tako imenovanimi oblastnimi organi, pač pa za kritiko resnih problemov.

O tem me je prepričal nedavni razgovor Dušana Petrovića, predsednika Sveta zveze sindikatov Jugoslavije, s sodelavcem Tanjug.

Dušan Petrović je govoril o zdajšnji gospodarski nestabilnosti in med drugim dejal:

„Ta hip delavce najbolj skrbi nestabilnost, ki zmanjšuje vrednost rezultatov reforme, potiska v stran samoupravljanje ter znižuje že tako nezavidljiv življenjski standard mnogih delavcev".

Sindikalno vodstvo sodi, da je skrajni čas za korenite in pogumne ukrepe, s katerimi bi spodrezali korenine nestabilnosti in ustavili naglo naraščanje življenjskih stroškov. Sprejeti bi morali program stabilizacije, ki naj bi vseboval znižanje stopnje prispevkov iz osebnih dohodkov in zmanjšanje obveznosti delovnih organizacij do družbe in ukrepe, da investicije ne bi presegale okvirov doseženega dohodka.

Dušan Petrović je znova poudaril, da moramo, če hočemo ublažiti posledice zdajšnje nestabilnosti, zavreči prakso, po kateri krojimo gospodarsko politiko družbe in poslovno politiko delovnih organizacij po trenutnih potrebah in željah, ne glede na realne možnosti.

Ko se na straneh našega lista pomenkujemo o dejavnosti sindikatov, dostikrat pravimo nekako takole:

„Sindikalna vodstva še kar dobro delujejo, opozarjajo na probleme in predlagajo rešitve, toda kaj pomaga vse to, če jih forumi, ki so pristojni za odločanje, ne upoštevajo".

Dušan Petrović je dejal:

„Sindikalna vodstva morajo biti vztrajnejša, zahtevati morajo odgovor na svoje predloge in zahteve in vztrajati pri skupnih dogovorih. Hkrati pa morajo vsi tisti organi, ki jim sindikati pošiljajo svoje predloge, čutiti dolžnost, da ta stališča upoštevajo in nanje tudi odgovorijo. To bo treba urediti z ustavo, a tudi s statuti delovnih organizacij".

Sodelovanje med svetom Zveze sindikatov Jugoslavije in izvršnim svetom ter skupščino ni bilo vedno uspešno:

„Naših konkretnih stališč glede tega, da je nujno treba ustaliti življenjske stroške, pristojni organi niso upoštevali. Predlog sindikatov, naj se minimalni osebni dohodki povečajo, doživlja pretirano dolgo proceduro, Sklepe sindikatov obravnavajo bolj kot informacijo in le redko razpravljajo o njih".

Kaj storiti, da bi se razmere spremenile?

Res je, da nam prihodnje organizacijske spremembe na ravni federacije nudijo možnosti za uzakonitev bolj odgovornega odnosa do stališč vseh družbenih organizacij in tudi sindikatov. Še prej pa lahko z vso našo veljavo zahtevamo, da skupščina in izvršni svet upoštevata naše predloge. Javno povejmo, kaj hočemo, potem pa terjajmo javni odgovor.

JANEZ VOLJČ

... v jugoslovanskih sindikatih

O STANOVANJIH

SVET ZSJ

Na svoji zadnji seji je Svet SZJ izoblikoval nekatera stališča o nadaljnjem razvoju sistema stanovanjske gradnje. Eno od izhodiščnih spoznanj sindikatov pa je pri tem bilo, da v razmerah, ko 57 % zaposlenih prejema mesečno osebne dohodke, ki so nižji od 1.000 dinarjev, sindikati ne morejo sprejti predloga, po katerem naj bi bili v naslednjem srednjeročnem obdobju osebni dohodki glavna materialna podlaga za financiranje stanovanjske gradnje, družbena sredstva pa naj bi jih samo dopolnjevala. Takšen predlog tudi ni realen, opozarja Svet ZSJ, saj se največ tistih delavcev, ki še nimajo stanovanja, uvršča med tiste z najnižjimi osebnimi dohodki.

Med obsežnimi in pomembnimi zaključki Sveta ZSJ o tej problematiki naj omenimo zlasti še naslednje:

Tudi v prihodnje moramo ohraniti namensko izločanje sredstev za stanovanjsko gradnjo, pri čemer minimalna stopnja ne bi smela biti manjša od dosedanje.

Stanovanjska gradnja naj postane sestavni del razvojnih načrtov, da bi tako zagotovili stabilnost pri financiranju, delavcem pa pokazali realne perspektive v reševanju njihovih stanovanjskih problemov.

Odmrziti stanovanjske najemnine, pri tem pa hkrati uveljaviti sistem diferenciranega subvencioniranja, tako da ne bo deležen enake družbene pomoči tisti, ki zasluži 3000 dinarjev in več, in tisti z 800 in manj dinarji mesečnega osebnega dohodka.

SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE:

BEOGRAD ZAPIRA SVOJA VRATA

Vrsta posebnih samoupravnih sporazumov, do katerih bo prišlo do konca letošnjega leta, ima za cilj, da se v Beogradu „naredi red" na področju zaposlenosti, zaposlovanja in kadrovske politike. Družbeni dogovor o tem sta že podpisala konferenca Zveze sindikatov Beograda in skupščina mesta Beograda, kmalu pa ga bodo podpisali mestna konferenca SZDL, mestni komite Zveze mladine, Gospodarska zbornica Beograda in njegov zavod za zaposlovanje.

Največ pozornosti je pri tem posvečeno določanju prioritete in meril pri zaposlovanju, izboljšanju kvalifikacijske strukture zaposlenih ter prekvalifikaciji tistih zaposlenih delavcev, katerih strokovno znanje ne ustreza zahtevam njihovega delovnega mesta. Predvidena je tudi akcija stalnega strokovnega usposabljanja delavcev, ki iščejo zaposlitev.

Skice nekaterih delov tega obširnega programa so že izdelane. Tako bodo na primer prvenstvo pri zaposlitvi v Beogradu imeli predvsem delavci, katerih strokovnost in ostale delovne sposobnosti najbolj ustrezajo delovnemu mestu, za katerega bodo konkurirali. Če pa bi se zgodilo, da bi za posamezno delovno mesto konkuriralo več delavcev, bo sprejet na delo tisti delavec, ki bo s svojo zaposlitvijo – kot so poudarili v sindikatih – „povzročal manjši pritisk na mestne sklade in na sklade delovnih organizacij". To pomeni, da bodo prvenstvo imeli tisti, ki že imajo v Beogradu stanovanje. Prednost pri zaposlovanju bodo imeli delavci, ki so zaradi racionalizacije in modernizacije proizvodnje postali v svojem podjetju „višek delovne sile"; nato delavci, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje in ki so v težkem socialnem položaju, ter slednjič – pri tistih delih, ki bolj ustrezajo ženskam, bodo te tudi imele prednost.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v beograjskih podjetjih in ustanovah se bo izboljševala z dopolnilnim izobraževanjem in s prekvalifikacijo delavcev ter s sprejemanjem novih visoko kvalificiranih in visoko strokovnih kadrov, pri čemer bodo posebno pozornost posvetili pripravnikom. Mnoge beograjske delovne organizacije še vedno nimajo jasne predstave o kadrih, ki jim bodo potrebni; zato bodo morale s srednjeročnimi razvojnimi plani izdelati podrobne analize o vseh profilih delavcev, ki jih bodo zaposlovale.

Beograjski sindikati so že prispevali 300.000 dinarjev, da bi obogatili sredstva beograjske skupnosti za zaposlovanje, ki služijo za odpiranje novih delovnih mest ter za prekvalifikacijo in strokovno usposabljanje delavcev. Seveda bo izvedba zamišljene akcije zahtevale veliko večja sredstva. Ni pa dvoma, da bo ob ustreznem pritisku na delovne organizacije verjetno zagotovljenih dovolj sredstev za uresničenje te zamisli.

Toda čeprav je zamisel Beograjčanov v bistvu racionalna, pa po drugi strani vendarle pomeni zapiranje pred „prišleki", da bi tako zagotovili blagostanje znotraj mestnega obzidja.

(Po „Ekonomski politiki")

BANOVIŠKI RECEPT

Kako so v Banovićih odkrili, da je lahko tudi zdravstvo rentabilno

Pred dvema letoma so zdravstveno postajo v Banovićih zaradi slabega gospodarjenja likvidirali, ker pa to mesto z 8.000 prebivalci ni moglo ostati brez zdravstvene ustanove, je bila na hitro ustanovljena nova zdravstvena postaja, v kateri pa je namesto prejšnjih 75 našlo zaposlitev samo 30 ljudi. Takrat je skupina zdravnikov in medicinskih delavcev prišla v občino in predložila načrt, kako bi komuna dobila sodobno zdravstveno mrežo, ki bi bila rentabilna.

Dr. Jovan Pantić, upravnik zdravstvene postaje, pravi: „Mnogi so nas ostro napadali, ker smo največjo pozornost posvetili ekonomiki. Vsaj začasno pa smo to bili prisiljeni storiti, da bi ugotovili, kje in kako najbolj gospodarno porabiti sredstva, s katerimi razpolagamo. Tako smo prišli do spoznanja, da lahko tako v finančnem kot v medicinskem pogledu dosežemo mnogo boljše rezultate, če se posvetimo predvsem razvoju preventive in mreže ambulant in če množične bolezni začnemo zdraviti namesto z zdravili z izboljšanjem osebnega in družbenega standarda prebivalstva".

Ko so proučevali ekonomijo medicine, so zdravniki v Banovićih prišli do zaključka, da pomeni zapravljanje denarja, če otroški rahitis zdravijo z dragimi zdravili, hkrati pa dopuščajo, da se otroci doma slabo hranijo. Zato so nabavili nekoliko ton polnomastnega mleka in ga delili rahitičnim otrokom namesto zdravila. Zdravje precejšnjega števila rahitičnih otrok se je hitro izboljšalo, s tem pa so prihranili znatna sredstva. Ugotovili so tudi, da je na primer boj proti zlatenici mnogo bolj učinkovit, če v vaseh zagotovijo zdravo vodo, kot pa če svoja sredstva uporabljajo za zdravljenje epidemije.

V razne javne objekte družbenega standarda je zdravstvena postaja doslej investirala kakih 350.000 dinarjev svojih sredstev. Število obolenj na tem območju se je tako zmanjšalo od 20 do 50 %; kolektiv zdravstvene postaje vlaga v sklade 25 % sredstev, zdravniki zaslužijo do 5.000 dinarjev mesečno, občina v Banovićih pa je od te postaje dobila kot darilo 400.000 dinarjev. Zato ni čudno, da občinski forumi naravnost tekmujejo s pohvalami na račun te zdravstvene ustanove, za katero pravijo, da je postala zelo pomemben gospodarski dejavnik v komuni in pobudnik preporoda vasi na njenem območju.

(Po „Borbi")

Industrija kovinske galanterije

»PANONIJA« Murska Sobota

Podjetje se v glavnem ukvarja s proizvodnjo manjših kmetijskih strojev in aparatov, kot so brzoparilniki, kotli za žganjekuho, vinogradniške škropilnice, različni žveplalniki in druga drobna kmetijska mehanizacija. V zadnjem času je podjetje osvojilo proizvodnjo manjših traktorskih prikolic nosilnosti do 1500 kg, priključkov za setev in razsipalnikov umetnih gnojil. Trenutno izdelujejo namenske prikolice za priključke na manjše traktorje in motokultivatorje. V kooperaciji s Tomosom osvajajo tudi serijsko izvedbo samohodnih rotacijskih kosilnic za parke in mestne zelenice, uporabne pa bodo tudi za individualno rabo. Za stanovanjske bloke, podjetja itd. izdelujejo posode za smeti, dimniška vrata, različne nastavke za dimnike in drugo kovinsko galanterijo.

V kooperaciji s TAM proizvajajo grelne in dušne naprave za avtomobile. Podjetje pa je pred večjimi investicijami v nove proizvodne kapacitete.

E. P.

TE DNI SO REKLI

MITJA RIBIČIČ, predsednik ZIS (v razgovoru z novinarji Politike):

Če ne bomo mogli uravnovesiti gospodarstva, če bomo dovoljevali, da se bodo sedanje negativne težnje še nadaljevale, potem je popolnoma jasno, da bomo imeli jutri hude družbenopolitične in socialne spore z različnimi deli družbe, z delavskim razredom v mestih – in to ne zaradi rezultatov nogometnih tekem, marveč zaradi previsokih življenjskih stroškov in neustreznih osnovnih razmer za delo in življenje. V sedanjem položaju, za katerega sta značilna nelikvidnost gospodarstva in prepočasna gospodarska rast, bi bilo težko najti genija, ki bi mogel sredi nemira, žolča in sporov ustvarjati lepo, idealno federalno strukturo v našem centru.

Da bi se premaknili iz sedanjega dokaj neugodnega gospodarskega položaja, pripravljamo stabilizacijski program, program neposrednih akcij na področju monetarne politike, kreditne politike, zunanjetrgovinskega režima, politike cen, proračunskih in drugih obveznosti federacije itd. Upajmo, da se vladi ne bo treba zatekati k zamrzovanju ali administrativnemu določanju cen, če pa bi se kaj takega zgodilo, pa bodo to samo kratkotrajni ukrepi.

DRAGUTIN HARAMIJA, predsednik IS SRH (na konferenci ZK Hrvatske):

Gospodarstvo Hrvatske ustvarja kakih 40 % vseh deviz v Jugoslaviji in je zato zelo zainteresirano za devizni sistem. Nekatera podjetja pa tudi celotne panoge v naši republiki bi zaradi spremembe v deviznem sistemu sicer morda zašle v težave, vendar pa zaradi tega ni potrebno odstopiti od deviznega trga in od instituta devizno aktivnega izvoznika. Gospodarstvo naše republike je močno zainteresirano tudi za določitev proporcev možnega zadolževanja v inozemstvu, saj doslej ni sodelovalo pri inozemskih posojilih v sorazmerju s svojim izvozom in z deviznim potencialom Jugoslavije. V času od leta 1954 do leta 1965 je gospodarstvo Hrvatske dobilo kakih 18 %, v zadnjih petih letih pa samo približno 7 % vseh inozemskih posojil, medtem ko so nekatere republike v zadnjem petletnem obdobju dobile celo več kot 25 % teh posojil.

RIKARD ŠTAJNER, član ZIS (na konferenci ZK Hrvatske):

V sistemu ekonomskih odnosov z inozemstvom so nujne znatne spremembe. Na tem področju smo v daljšem časovnem obdobju dosegli izredne rezultate: pred 15 leti je primanjkljaj plačilne bilance v primerjavi s skupnim izvozom znašal celo 39 %, v poreformskih letih pa se je zmanjšal na 2,5 do 7 %. Sedaj pa smo ponovno pred velikimi problemi, ker je uvoz postal eden največjih „biznisov", atraktivnost izvoza pa je vse manjša. V obdobju od leta 1961 do 1965 se je uvoz letno povečeval za 10 %, v zadnjih petih letih pa za 15 %. Hkrati s tem pa je izvoz v obdobju od leta 1961 do leta 1965 naraščal po stopnji 15 %, v zadnjih petih letih pa samo za 9 % letno. V teh zadnjih petih letih se je trgovinski primanjkljaj povišal za trikrat!

Čeprav imamo pomanjkljiv sistem gospodarskih odnosov z inozemstvom, bi ob realnem tečaju dinarja vseeno lahko dosegli boljše rezultate. Potrebno bi bilo resno podpreti izvozne ambicije našega gospodarstva, saj brez krepitve izvoznih možnosti ne bomo mogli uresničiti konvertibilnosti, liberalizacije uvoza in cen itd.

AKADEMIK DR. JOVAN DJORDJEVIĆ (na konferenci komunistov beograjske univerze):

Nove družbe ne moremo graditi brez politične kulture, ki je pri nas zapostavljena in se sploh ne razvija. Nimamo moderne znanosti, pri nas je znanost razdrobljena na majhne discipline in disciplinice. Pri nas je marksizem v nekem smislu izgubil vsako svežino in moč celo v vrstah komunistov. Boriti se moramo za renesanso, temveč za modernizacijo in aktivizacijo marksistične misli. Zares smo v čudnem položaju, da na Zahodu marksizem doživlja preporod in priteguje največje intelektualce, pri nas pa se ljudje odmikajo od njega, ker so zmedeni – zmedeni pa so zato, ker so v hišo marksistične misli vstopili pri zadnjih vratih in se zato v njej ne znajdejo.

PODOBE NAŠEGA ČASA

REAGIRANJE BAZE

– Odstavek. Pišite, prosim! „Če ne bomo mogli uravnovesiti gospodarstva, če bomo dovoljevali, da se bodo sedanje negativne težnje še nadaljevale, potem je popolnoma jasno, da bomo jutri imeli hude družbeno-politične in socialne spore z raznimi deli družbe, z delavskim razredom v mestih.“ Pika!

– Pa na vasi? Oprostite, prosim, šef?

– Vas sva obdelala zadnjič v smernicah o ugodnih družbeno-političnih perspektivah kmetijstva. Stališča o naši agrarni politiki so zdaj v fazi priprav na konkretno realizacijo, tako da je vas ad acta. Naprej prosim, novi odstavek! Pišite! „Da bi se premaknili iz sedanjega dokaj neugodnega gospodarskega položaja, je treba pripraviti stabilizacijski program, to je program neposrednih akcij na vseh področjih, na področju monetarne politike, kreditne politike, zunanjetrgovinskega režima, politike cen, proračunskih in drugih obveznosti družbeno-političnih skupnosti in tako naprej. Samo z enotno akcijo bomo ustvarili primerno ozračje za dosledno uresničevanje stabilizacijske politike. Upajmo, da se ne bo treba zatekati k zamrzovanju ali administrativnemu določanju cen. Če bi se kaj takega zgodilo, pa bodo to samo kratkotrajni ukrepi.“ Napisali?

– Kratkotrajni ukrepi . . . Da, tovariš šef, napisala! Pravite, da kratkotrajni?

– Ja kratkotrajni, kakšni drugačni neki! Drugačni bi pomenili krepitev državno-birokratskih etatističnih sil.

– Hm, tovariš šef, če prav razumem, s tem ni rečeno, da ne bodo šle potem, ko bodo malo zamrznile, če bodo res, cene spet gor, ne?

– Tovarišica Micka, zdaj vas pa res ne razumem! Časi so resni, cene moramo zaustaviti in pika. Vi pa, če sem prav razumel, mislite, da bodo šle še naprej vse stvari gor, ne?

– Oprostite, če ste tako razumeli, nisem tako mislila! Če sem odkrita: na gospodarstvo se ne spoznam kaj prida – ženske se ogrevamo bolj za kuho in modo, saj veste. Pa do hiše bi rada prišla. Kot veste, saj sem vam povedala, varčujem, kot ste mi svetovali, pa nikamor ne pridem. Vloga in tisto, kar naj bi dala zraven banka, vedno zaostaja za vrednostjo stanovanja. Pa sva z možem sklenila, da bi zaprosila še pri podjetju za kredit. On pri svojem, jaz pri nas.

– Nakup stanovanja – to pa niso mačje solze! Ste kaj pomislili, koliko bi vas prišlo na mesec?

– Ja, sva izračunala. Okrog 120.000, moja plača!

– No, in kako boste živeli?

– Tako kot drugi, saj tudi drugi tako delajo, če imajo možnost. Najprej bo težko, čez pet, deset let pa se mi sedanjih 120.000 na mesec ne bo nič več poznalo. Toliko se bo dobilo takrat za oddajo sobe, kot se dobi zdaj za sobo – že cel znesek mesečnega odplačila. Tako sem mislila . . .

– Pa upate, da vam bo svet delovne skupnosti odobril posojilo?

– Bo! Svoje stanovanje bi pustila snažilki Metki, ki ga nima, ali pa pripravnici Pepci, ki pričakuje. S skupnostjo je urejeno, ad acta, kot pravite vi, brez skrbi! Vse drugo pa je odvisno od vas?

– Kako od mene? !

– Mislila sem – če bi me priporočili. Glavne podatke za prošnjo imam tu; treba bi jih bilo le lepo povedati in reči zraven še kakšno dobro besedo. Ne bodo si upali reči ne, brez skrbi, toliko pa svet že poznam. Jaz vam bom pa tudi še naprej šla z vsem na roko, tudi popoldne če je treba, ko boste spet pripravljali kakšen govor, materiale ali pa v kakšnih drugih stvareh.

VINKO BLATNIK

KAKO KAŽE S PRESKRBO OZIMNICE V ZASAVJU

ŠE MALO IN ZIMA BO POTRKALA NA DURI

Jeseni morajo tudi zasavkse družine globoko poseči v denarnice, če se hočejo oskrbeti z ozimnico. Pridelkov je letos dovolj, le cene lezejo navzgor. V Zasavju so se podjetja tudi tokrat skrbno pripravila na prodajo ozimnice. Ponekod so posegli tudi po novih oblikah prodaje. Tako trboveljsko podjetje „Vitaminka“ in „1. junij“ prodajata ljudem pakiran krompir po 25 in 30 kg, na vrečki pa je oznaka kakovosti in izvor. Zasavčani kupujejo največ cvetnika, ki ga pridelujejo v zgornji Savinjski dolini, v Mozirju in okolici.

Nekatera trboveljska podjetja pripeljejo krompir na dom, če potrošnik tako želi. Še bolj so poslovni pri „Vitaminki“, saj je v tem podjetju mogoče dobiti ozimnico celo na kredit. To pa je velika pomoč zlasti za tiste delavske družine, ki bi v eni sapi težko izdvojile denar za ozimnico.

„Vitaminko“ bi kazalo posnemati tudi pri nekaterih drugih nakupih. Pri tem mislimo na prodajo šolskih knjig in potrebščin v knjigarnah, saj je družinam, ki imajo več šoloobveznih otrok, težko kupiti vse potrebno v začetku šolskega leta. Če pa žavoljo pomanjkanja obratnih sredstev knjigarne nikakor ne morejo dati pri nakupu šolskih potrebščin kratkoročnih kreditov, bi morda kazalo organizirati vsaj sejme knjig, ki smo jih v revirjih včasih že imeli, pa so jih zdaj opustili.

Še nekaj sodi v Zasavju k ozimnici. Zlasti v zadnjih letih se je uveljavila domača predelava industrijskega grozdja v vino. Na zasavskih železniških postajah je vsak dan po nekaj vagonov grozdja, ki ga ljudje kupujejo in doma predelajo v vino. Pravijo, da je domače vino boljše kot kupljeno, predvsem pa dvakrat cenejše. Na splošno pa v Zasavju trgovska podjetja prodajo veliko več grozdja kot pa jabolk. Ne samo, da se jabolka za sedaj v številnih zasavskih družinah še niso uveljavila kot nepogrešljiv del prehrane, pač pa so tudi dražja kot grozdje. Če pa Zasavčani že kupujejo jabolka, jih kupijo pri okoliških kmetih, saj jih dobe veliko ceneje kot pa v trgovinah.

M. V.

Zapostavljeni družbeni standard

V Dravogradu ugotavljajo, da poslovne enote, ki imajo sedež matične delovne organizacije v drugih občinah, sicer zadovoljivo gospodarijo, vendar pa namenijo bore malo denarja za reševanje problemov družbenega standarda v tej koroški občini. Le nekatere delovne organizacije gradijo v Dravogradu stanovanjske zgradbe oz. kupujejo stanovanja ali pa pomagajo delavcem pri gradnji zasebnih stanovanjskih hiš.

(ek)

Zvezda gostinsko podjetje

MURSKA SOBOTA

- Vsem, ki so potrebni miru in zdravja, priporočamo obisk Moravskih toplic.
- Obiščite motel ČARDA!
- Zabaval vas bo ciganski orkester.
- Odlična jedila in pijače!

Vsem delovnim ljudem in cenjenim gostom čestitamo ob občinskem prazniku občine Murska Sobota!

PORTRETI IN SREČANJA

Odisejada glažarja Pepota

Življenje piše zgodbe. Tebi, meni, nam vsem. Na vsako stran posebej in nobenega lista ne moreš iztrgati ali na novo popisati.

Pisalo se je leto sedemindvajset našega stoletja, ko se je v Rogaško Slatino naselila družina Jankovič, veja stare steklarske rodbine, ki je razpredla svoje korenine tam v okolici Hrastnika in Zagorja.

Ata Jankovič je s ponosom opravljal poklic, ki sta ga po prvem kolenu steklarjev v družini podedovala že njegov ded in oče. Leta 1931 se mu je rodil sin.

„Bila je vojna in na celjski gimnaziji so nas poučevali v nemškem jeziku. Ko je fašizmu in nacizmu odbila zadnja ura, sem se odločil, da pojdem naprej v šole. Žal pa je takrat še vedno očetova roka vrtela kolo moje usode,“ se danes spominja Pepo.

„Tako, poba, da ti bo enkrat za vselej jasno,“ so zarobantili ata, „glažar boš, bukve pa kar lepo pri miru pusti. Pri peči si boš služil kruh, tako kot sem si ga jaz, kot sta si ga moj oče in ded. Če je steklo preživljalo štiri generacije, zakaj potem še pete ne bi? “

In tako je bilo. Štirinajst let je bil star poba, ko so ga vzeli v rogaško steklarno v uk. Cena, ki jo je bilo treba plačati za očetovo ljubezen do steklarskega poklica, se je mlademu, znanja željnemu fantu zdela takrat visoka, previsoka. Bil je prepričan, da ne bo nikoli z veseljem opravljal poklica, ki mu ga je namenil oče, sklicujoč se na dedno pravo. Stal je tam ob peči, oči so ga pekle od solz in vročine, toda stisnil je zobe in pihal v železno cev, jezen na očeta, nase in na ves steklarski rod. In v jezi se je rodila njegova filozofija življenja.

Počasi, počasi je prihajalo v njegovo zavest spoznanje, kakšnega pomena je pravzaprav steklarstvo za prebivalce Rogaške Slatine in njene revne okolice. Ljudje, ki so poseljeni tod okrog, niso navajeni, da bi svoj ponos prodajali za tovornjak ponošene obleke in solzave obljube. Niso tu zato, da se jim cesta izogne, kot da bi jih bila zaznamovala črna smrt. Do sem še ni segla gniloba malomeščanskega življenja, pa je zato tudi optimizem teh ljudi zdrav.

„Takrat sem spoznal, da je treba tem ljudem pomagati, ne z besedo, temveč z dejanjem.“ Njegovi problemi so se mu zazdeli ničevi v primerjavi s težavami teh ljudi. V njem je raslo spoštovanje do fantov, ki so se odločili, da bodo čipke, ki so jih klekljale žene in dekleta tam s Primorske in Bele krajine, vdelali v steklo in jih tako ovekovečane prenesli v najboljše trgovine Evrope, Amerike in Avstralije. Rogaška Slatina pa bo ljudem po svetu pomenila kaj več kot golo točko na zemljevidu.

Tokrat si je Pepo prvič v življenju odkrito priznal, da mu bo poklic, ki mu ga je bil izbral oče, omogočil kar se da popolne upodobitve tistega, kar je zanj lepo.

Pepo se lahko pohvali, da je eden izmed prvih visokokvalificiranih pihalcev stekla v rogaški steklarni Boris Kidrič. Leta 1951 je dobil štipendijo, eno izmed prvih, ki jih je dodelila naša država po vojni, in se vpisal na Tehnische Schule Ingenir fuer die Glass Industrie Zwiesel, ki še danes velja za najvišjo steklarsko šolo v Evropi. Celih šest let ga je želja po znanju silila v svet, oče pa je bil trdno prepričan, da mu je bukve dokončno izbil iz glave. Toda tokrat ne bi zalegli niti palica niti lepa beseda.

Po vrnitvi iz Nemčije je, star komaj štiriindvajset let, prevzel tehnično vodstvo rogaške steklarne. Danes, po petnajstih letih, nekateri ugotavljajo, da diploma, ki jo je prinesel iz Nemčije, diploma, pred katero bi se odkrili v sleherni evropski steklarni, še zdaleč ne ustreza kvalifikacijam, ki jih mora po jugoslovanskih merilih imeti tisti, ki se poteguje za mesto tehničnega direktorja. Diploma, ki celih petnajst let ni nikogar bodla v oči, naenkrat ni več dobra.

Tu nekje bi se morala zaključiti odisejada človeka, ki se je s trdno voljo in nenehnim odpovedovanjem povzpel od steklarskega vajenca do tehničnega direktorja ene izmed najbolj cenjenih steklarn ročno pihanega stekla na svetu. Življenjski nazor človeka je dokončno oblikovan. Optimizmu mladih let so se pridružila grenka spoznanja zrelega človeka. Ljubezen do steklarstva, ki jo je bil podedoval po svojih prednikih in ki jo je z jezo skušal zatreti tedaj, ko je moral na očetov ukaz pred peči, je zvest spremljevalec njegovih snovanj, hotenj in naporov. Na kaj naj bi sicer oprl svoj optimizem?

„Ko je enkrat človek iztisnil iz sebe največ, kar je mogel, se mora počasi pripravljati na odhod. Mladi čakajo da nadaljujejo in dokončajo tisto, kar smo začeli mi. V rokah imajo diplome. Nobene pravice nimam, pa tudi moja dolžnost ni, da bi komu stal za hrbtom kot angel varuh. Z življenjem se je treba spoprijeti že takoj na začetku, pa naj bo dober dan veder ali žalosten. Ni treba čakati na jutri, ko boš morda lahko zajel z večjo žlico. Kdo ve, morda je ta, ki jo imaš danes v roki, največja.“

V. KOGEJ

KAKO DO PRAVIČNIH POKOJNIN?

Splošno znano je, da principa delitve po delu ne uresničujemo dosledno, zato prihaja do pogostih anomalij v delitvi osebnih dohodkov. Sedanji sistem pokojninskega zavarovanja je takšne anomalije in odnose s področja osebnih dohodkov vzdrževal naprej. Zato niso redki primeri, da imajo nekvalificirani delavci skoraj maksimalno pokojnino, zavarovanec z visoko strokovno izobrazbo pa skoraj minimalno. Cilj pokojninskega sistema pa mora biti približevanje višine pokojnine principu nagrajevanja po delu. Kot merilo delitve po delu bi lahko uporabili razlike med osebnimi dohodki zavarovancev z enako strokovno izobrazbo. Višino pokojnine pa bi dobili z uporabo določenega količnika (pokojninski količnik – pokojninski odstotek) na pokojninsko osnovo.

Boljših kazalcev, kot je OD, ni, zato bi morali osebni dohodek tudi v prihodnje upoštevati kot osnovo za pokojnino. Osebni dohodki iz več let bolje ustrezajo principu delitve po delu, vendar je že desetletno obdobje zadosti dolgo, da zabriše razlike med OD zavarovancev. Zato bi nedvomno lahko sprejeli 10-letno povprečje OD kot najugodnejšo rešitev za ugotavljanje pokojninske osnove.

Glede na nenehno rast osebnih dohodkov in življenjskih stroškov pa bi seštevanje nominalnih osebnih dohodkov iz preteklih let ne bilo primerno. Nujno bi morali valorizirati vse osebne dohodke na raven vrednosti OD istega leta. Če ne bi opravili prevrednotenja osebnih dohodkov, bi prišlo do zaostajanja pokojnin za novimi pokojninami in do zaostajanja pokojnin za osebnimi dohodki. Ker pa bi morali upokojenci z določeno strokovno izobrazbo deliti usodo zaposlenih z isto strokovno izobrazbo, je potrebno, da bi pri valorizaciji osebnih dohodkov uporabili valorizacijske količnike za vsako strokovno izobrazbo posebej.

Osebnih dohodkov, ki ne odstopajo znatno od poprečnega osebnega dohodka za določeno strokovno izobrazbo, ne bi bilo potrebno „popravljati". To so lahko osebni dohodki v mejah 20 % nad poprečnim osebnim dohodkom ali pod njim. Osebne dohodke, ki so večji za preko 20 % od poprečnega osebnega dohodka, je potrebno zmanjšati po progresivni lestvici, osebne dohodke, ki so manjši od poprečnega osebnega dohodka pa je potrebno povečati po progresivni lestvici. Dohodkov preko določene meje ne bi smeli jemati v poštev ob določanju pokojninske osnove.

Ko bi določili pokojninsko osnovo, bi morali določiti tudi pokojninski količnik. Z njegovo uporabo bi določili višino pokojnine. Uporaba pokojninskega količnika mora zagotoviti uresničitev določenega razmerja med pokojninami in osebnimi dohodki, vendar se morajo s pokojninskim količnikom izraziti tudi drugi dejavniki, ki vplivajo na višino pokojnine, na primer dolžina delovne dobe in starost zavarovanca.

Uporaba določenih pokojninskih količnikov na določene pokojninske osnove bi dala minimalno in maksimalno pokojnino za vsako strokovno izobrazbo. Tako bi bilo odveč določanje maksimalne pokojnine in varstvenega dodatka. Če pa bi bil varstveni dodatek nujen, bi imel značilnosti socialnega varstva in bi ga določali izven sistema pokojninskega zavarovanja.

Kakorkoli že bodo učinkovali ti predlogi: sedanjim razmeram v pokojninskem zavarovanju ne morejo škoditi, lahko jim le koristijo. Večno se ne da izsiljevati povečevanja pokojnin s pritiski javnosti: čas bi že bil, da bi se odločili za manj „inflacijsko" pokojninsko osnovo, kot je sedanja.

ZAČETEK JAVNIH RAZPRAV O STATUTU NOVE SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA DELAVCEV RAVNE NA KOROŠKEM:

KOLIKO – TO BO DOGOVOR O PRAVICAH IN MOŽNOSTIH

Skupščina bivše Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem je na zadnji seji ustanovila novo Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem, ki bo prav tako kot prejšnja skupnost delovala na področju občin Velenje, Slovenj Gradec, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Dravograd.

V Šaleški, Mislinjski, Dravski in Mežiški dolini začenjajo zdaj z javnimi razpravami o osnutku statuta nove skupnosti. Na širšem posvetovanju, ki ga je pripravil te dni ravenski občinski sindikalni svet, so se predstavniki vodstev družbeno-političnih organizacij, zdravstvenih in bolniščničnih zavodov ter samoupravnih organov skupščine z območja nove skupnosti dogovorili, da bodo pripravili široke javne razprave o osnutku statuta v vseh večjih delovnih organizacijah ter po posameznih krajih za predstavnike manjših delovnih organizacij. Občinski sindikalni sveti Ravne na Koroškem, Dravograd, Slovenj Gradec, Radlje ob Dravi in Velenje pa bodo pripombe in dodatne predloge posredovali komisiji za izdelavo statuta nove Skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem.

Med pomembnimi novostmi, ki naj bi jih uveljavili v prihodnje na področju zdravstvenega zavarovanja na področju ravenske skupnosti, velja med drugim omeniti odločitev, da se v občinah ustanovijo sveti zavarovancev, katerim doslej niso namenjali večje pozornosti.

Zaradi povečanega obsega in obveznosti skupnosti v novem sistemu pa bo treba predpisati višjo stopnjo prispevkov, kot je bila v veljavi zdaj. Po prvih izračunih, ki so jih izdelali na Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje delavcev Ravne na Koroškem, pri čemer so upoštevali tudi potrebe zdravstvenih in bolnišničnih zavodov (kadri, uveljavitev funkcionalne amortizacije, oblikovanje skladov itd.), bi morali na področju nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem predpisati 8 % prispevno stopnjo.

O osnutku statuta nove skupnostu zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem bodo spregovorili med drugim tudi na I. konferenci Občinskega sindikalnega sveta Velenje, ki bo te dni, in pa na II. konferenci Občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec, ki bo sklicana zadnje dni oktobra. Razprave pa pripravljata tudi občinska sindikalna sveta v Ravnah na Koroškem ter v Dravogradu.

(ma)

OBČINSKI SINDIKALNI SVET CERKNICA
OBČINSKA SKUPŠČINA
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZMS
OBČINSKO ZDRUŽENJE BORCEV NOV
OBČINSKI ODBOR ZRVS
OBČINSKI ODBOR RK

ISKRENO ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE CERKNICA!

SINDIKATI CELJSKEGA OBMOČJA O NOVIH PREDPISIH V SOCIALNEM ZAVAROVANJU IN ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU DELAVCEV

Predlog: sveti in odbori zavarovancev

Osrednja tema na nedavnem posvetu predstavnikov Občinskih sindikalnih svetov z območja komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Celje, ki je bil v Rogaški Slatini, je bil predlog novega statuta skupnosti ter nekaterih drugih aktov, ki urejajo neposredne pravice zavarovancev.

Predstavniki sindikalnih organizacij so v razpravi posebej poudarili potrebo po čim večjem in čim bolj neposrednem vplivu zavarovancev na to pomembno družbeno področje. Predlog novih samoupravnih aktov je predvidel, da bi na območju posamezne občine lahko ustanovili svete zavarovancev, v večjih delovnih organizacijah pa odbore zavarovancev. Ti sveti in odbori bi bili le posvetovalni organi, imeli bi pravico razpravljati in predlagati, ne pa tudi odločati. Zlasti pa so prisotni na posvetu menili, da bi bilo treba pojačati stike voljenih članov skupščine z volivci, pri tem pa bi pomembno vlogo lahko odigrali tudi delegati manjših podjetij. Njihova dejavnost naj ne bi bila omejena le na volitev člana skupščine, temveč naj bi njihov mandat trajal toliko časa kot mandat skupščine enega sklica.

Precejšnjo pozornost so v razpravi na posvetu namenili materialnim vprašanjem. Novi predpisi vnašajo nekatere novosti in razširitev kroga zavarovancev, to pa pomeni, da bo treba zbrati več denarja kot doslej. In še na nekaj so opozorili: zdravstvena služba s svojimi sedanjimi zmogljivostmi ne bo mogla opraviti vseh nalog, ki jih ji nalagajo novi predpisi.

Sindikalne organizacije bodo nosilke javne razprave o predlogu novih predpisov, ki naj bi predvidoma trajala do 10. novembra letos.

V. L.

V MEŽIŠKI DOLINI ZAČENJAJO Z NOVO AKCIJO ZA POSPEŠENO IZGRADNJO OBJEKTOV ZA POTREBE ŠOL IN VARSTVENIH USTANOV

Sodelovanje občanov

Če referendum uspe, bodo lahko postopoma vključili v varstvo vsaj 20 % šolskih otrok in 30 % otrok od tretjega do sedmega leta starosti

Že leta 1963 so se v Mežiški dolini odločili, da bodo z družbenim dogovarjanjem združevali denar za prepotrebne investicije na področju šolstva in otroškega varstva, saj v občinskem proračunu za to ni bilo denarja. Tako so v razdobju 1963–1969 zbrale delovne organizacije 10,290.000 dinarjev.

Čeprav so delovne organizacije že doslej pokazale veliko pripravljenost za reševanje problemov na področju vzgoje in izobraževanja in pomoči ne odrekajo tudi za prihodnje, pa je v občini Ravne na Koroškem prevladalo mnenje, da samo s sredstvi delovnih organizacij ne bo mogoče rešiti vse večjih problemov, ki jih pogojuje pomanjkanje šolskih in varstvenih prostorov. Ker v občinskem proračunu tudi v prihodnje ne bo dovolj denarja za investicije, je občinska skupščina Ravne na Koroškem na zadnji seji sprejela predlog predstavnikov izobraževalnih zavodov, delovnih organizacij ter občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij, da razpiše 22. novembra 1970 referendum, na katerem bodo občani odločali o uvedbi krajevnega samoprispevka za gradnjo in obnovo osnovnošolskih poslopij ter vzgojno varstvenih zavodov v Mežiški dolini.

Po cenah iz leta 1969 bi potrebovali za predvidene investicije na področju osnovnega šolstva ter otroškega varstva blizu 20 milijonov dinarjev. Po dosedanjih izračunih pa bo mogoče s krajevnim samoprispevkom zbrati 14 milijonov dinarjev. Preostali potrebni denar bo zagotovila občinska skupščina, in to iz proračuna in z združevanjem denarja delovnih organizacij.

In kakšne bodo obveznosti občanov, če referendum uspe: tisti, ki so v delovnem razmerju, bodo plačevali mesečno 1,5 % od neto osebnih dohodkov, kmetje prav tako 1,5 % od osnove, od katere se plačuje prispevek iz kmetijstva, obrtniki in drugi tudi 1,5 % od osnove, za katero se odmerja občinski prispevek za tekoče leto, upokojenci pa 1,5 % od izplačanih pokojnin. Tisti pa, ki imajo manj kot 700 dinarjev dohodkov na mesec (to je iz delovnega razmerja ali na račun pokojnine) pa bodo prispevka oproščeni.

V Mežiški dolini so prepričani, da bodo občani z razumevanjem podprli akcijo za uvedbo krajevnega samoprispevka, saj brez sodelovanja občanov programa izgradnje šolskih in vzgojno varstvenih objektov za razdobje 1971–1975 nedvomno ne bi bilo mogoče uresničiti.

Slovo od škodljivega ozračja?

Šest let po sprejemu zakona o zavarovanju zraka pred onesnaženjem bomo najverjetneje že letošnjo jesen sprejeli dopolnilne predpise, tako da bo zakon moč tudi uveljaviti. V vseh letih, od sprejema zakona do danes, so namreč potekali razgovori in polemike med zdravstvom in industrijo, saj se je bilo treba dogovoriti o dovoljeni meji in količini strupenih snovi v zraku ter o tem sprejeti dopolnilne predpise. Po zadnjih podatkih zveznega zavoda za zdravstveno varstvo je v Sloveniji onesnaženje zraka preseglo dovoljene „norme" v 14 mestih, v Srbiji v 13, v BiH v 10, na Hrvaškem v 4 mestih ter v Makedoniji in Črni gori v 2 mestih.

Skupno je torej v Jugoslaviji kar v 44 mestih zrak mnogo bolj onesnažen, kot bodo to dovoljevali novi predpisi.

?

Eden od pomembnih vzrokov, da se je kruh podražil, je tudi nizka produktivnost dela v kmetijstvu, celo v Vojvodini, „žitnici Jugoslavije".

V Vojvodini so vse bolj nezadovoljni s statusom „agrarne sirote" in trdijo, da ni njihova dolžnost pridelati poceni kruh za tiste Jugoslovane, ki že imajo evropski standard. Opozarjajo, da se kmetijstvo Vojvodine duši v dolgovih, čeprav so donosi nekaterih kultur na evropski ravni. Področje, ki naj bi predstavljalo vir cenenih živil, se počasi spreminja v glavni vir nezaposlenih oziroma nezadostno zaposlenih. Zaradi tega v Vojvodini ne skrivajo, da niso zainteresirani za povečanje produktivnosti, ker bi to povzročalo edinole nove presežke delovne sile. Navajajo npr., da danes dnevno en traktor obdela namesto 100 ha le 25 ha. Kmetijska posestva so zadolžena v taki meri, da sodelujejo v osnovnem in obratnem kapitalu tuja sredstva z okoli 80 %. Za desetine tisočev hektarjev zemlje se danes ne ve, kdo je njihov lastnik. V Vojvodini sodijo, da bi morali z osnovno delitvijo dohodka predvsem zagotoviti takšne odnose cen, kot smo jih vzpostavili v prvih letih reforme.

V naši kmetijski politiki je torej še precej nereda. Kaj in kako v kmetijstvu, bomo slišali na 1. seji konference ZKS, ki bo ob koncu oktobra ali novembra. Vendar pa je že sedaj jasno, da smo proizvodno neizkoriščenost naše žitnice začeli plačevati že vsi potrošniki v državi, ne le kmetijski delavci Vojvodine.

BREST
POHIŠTVO
VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970
Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA
Za vas izdeluje
BREST Cerknica

UMETNIK NARAVA

Morda je desetletja narava oblikovala tile dve umetnini. Človek ju je našel, previdno ju je bilo treba izluščiti, da se ne bi poškodvali, pritrditi na podstavek in predstaviti ljudem. To so napravili delavci Gozdnega gospodarstva Celje, da bi čimbolj slovesno okrasili zeleni poligon nad Rogaško Slatino, kjer so imeli tekmovanje najboljši sekači iz Jugoslavije. Goba, ki je oklenila stoletnika, in korenina – možicelj sta bili zares lepi.

PRIMER IZ MEŽIŠKIH RUDNIKOV SVINCA IN TOPILNICE TER IZ SLOVENJGRAŠKE TOVARNE USNJA

Tod še živi solidarnost

O solidarnosti delovnih ljudi in občanov nasploh premalo razpravljamo. Ne gre morda za to, da bi se zavzemali za uravnilovko. Bolj gre za to, da nam ne bi smelo biti vseeno, kako živi naš sotovariš, naš soobčan. Se pravi, da bi morali sotovarišu solidarno priskočiti na pomoč, kadar je pomoči resnično potreben.

Dva primera, o katerih želimo tokrat pisati, pa kažeta, da v posameznih delovnih kolektivih in sredinah vendarle še niso pozabili na solidarnost, na sotovariše.

RUDNIKI SVINCA IN TOPILNICA MEŽICA:

V mežiških Rudnikih svinca in topilnici se je letos osnovna organizacija sindikata odločila, da bo podrobneje preučila gmotni položaj zaposlenih. Ko je najprej preučevala poprečne osebne dohodke zaposlenih, je ugotovila, da večjih problemov pravzaprav ne bi smelo biti. Medtem ko so znašali osebni dohodki lani v poprečju 950 dinarjev, dosega letos od marca naprej poprečje že 1.250 dinarjev.

Ko pa so začeli ugotavljati dohodek na družinskega člana, so se soočili z vrsto problemov. V gornji Mežiški dolini namreč prevladujejo 4 in večlanske družine, le v vsaki 11 družini sta zaposlena po 2 člana. V glavnem je torej družinski proračun večine družin odvisen od dohodka enega zaposlenega. Številni mladi in žene pa čakajo na priložnost, da bi se zaposlili. Zaradi težav, v katerih je bil pred leti ta mežiški kolektiv, zdajšnja raven osebnih dohodkov ni povsem zadovljiva. Avgusta letos je, na primer, 100 zaposlenih prejelo še vedno manj kot 800 dinarjev osebnega dohodka na mesec. Podrobnejše preučitve pa kažejo, da je avgusta znašal pri 200 zaposlenih v poprečju dohodek na družinskega člana do 300 dinarjev na mesec, pri nadaljnjih 200 zaposlenih pa med 300 in 400 dinarjev na mesec.

Dve tretjini zaposlenih v Rudnikih svinca in topilnici Mežica je poročenih in mora torej skrbeti za družine. V še večjih težavah so tisti, ki so zboleli in prejemajo dokaj nizko „bolniško“, saj so bili lanskoletni osebni dohodki majhni, gibali so se v poprečju le okrog 950 dinarjev.

Osnovna organizacija sindikata je opozorila samoupravne organe Rudnikov svinca in topilnice Mežica na kritičen gmotni položaj nekaterih družin zaposlenih in na nujnost, da najbolj potrebnim zdaj jeseni priskočijo na pomoč. Samoupravljavci niso bili „gluhi“ za opozorila osnovne organizacije sindikata. Dodelili so 50.000 dinarjev, da bi jih razdelili med tistih 200 zaposlenih, kjer dohodek na družinskega člana ne presega 300 dinarjev na mesec. Pomoč bi dodelili za nakup ozimnice.

TOVARNA USNJA SLOVENJ GRADEC:

Na pobudo družbeno-političnih organizacij so v tej slovenjgraški tovarni ustanovili poseben solidarnostni sklad, v katerega vplačajo tudi del denarja iz rezervnega sklada. Tako zbran denar je namenjen za pomoč delavcem, ki so jih zaradi neprimernega zdravstvenega stanja oziroma fizične izčrpanosti premestili na druga delovna mesta. Zaposleni tako še naprej prejemajo osebni dohodek v višini, kot so ga na prejšnjih delovnih mestih, ko so bili še produktivni. Razliko v produktivnosti pa „krijejo“ s sredstvi solidarnostnega sklada.

SOLIDARNOST IN POMOČ PA ŠE NI VSE!

Tako v gornji Mežiški dolini kot v Mislinjski dolini je še precej takih, ki bi se radi zaposlili. Na zaposlitev čaka na primer samo v gornji Mežiški dolini okrog 350 žena in deklet iz rudarskih družin. Dokajšen pritisk za odpiranje novih delovnih mest pa je tudi pri članih delovne skupnosti Tovarne usnja Slovenj Gradec.

Zato so tako v mežiških Rudnikih svinca in topilnici kot v Tovarni usnja Slovenj Gradec vse bolj prisotna prizadevanja za odpiranje novih obratov in s tem tudi novih delovnih mest. S tem bi zagotovili zaposlitev številnim, ki čakajo na zaposlitev, izboljšali pa bi tudi gmotni položaj v večjem številu družin, saj tako dohodki ne bi bili odvisni samo od enega osebnega dohodka. Ta prizadevanja so še posebej pomembna za gornjo Mežiško dolino.

V gornji Mežiški dolini pa je celo slišati mnenje, da bi bilo morda umestno ustanoviti poseben solidarnostni sklad za rezreševanje gmotnih problemov v družinah, kjer so dohodki na družinskega člana nizki. Morda bi bil lahko eden od virov dohodkov za ta nov solidarnostni sklad obdavčeni ekstra profit, morda pa kakšna druga sredstva. Verjetno bi bilo treba o tem še razmišljati. Denar, zbran v solidarnostnem skladu, pa bi lahko koristno uporabili za regresiranje šolske prehrane otrok iz številnih družin in pa za pomoč socialno ogroženim družinam.

M. L.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti
poljuven
medex
Ljubljana

Trgovsko-gostinsko podjetje
ŠKOCJAN
Rakek
ČESTITA VSEM OBČANOM OB OBČINSKEM PRAZNIKU OBČINE CERKNICA!

Sindikati proti samovoljni podražitvi

Na pobudo republiškega zavoda za cene in Obalnega sindikalnega sveta so imeli minuli ponedeljek v Kopru razgovor o ceni kruha na obalnem področju. Posveta so se udeležili predstavniki Mlinotesta, predstavniki občinskih skupščin Izola, Koper, Piran, Sežana in Postojna, družbeno-političnih organizacij oblanega območja in drugi.

Podjetje Mlinotest, Ajdovščina, je 3. oktobra povišalo cene črnemu, polbelemu in belemu kruhu nad ceno, ki bi bila sicer dopustna glede na zvišane cene, ki jih je določil Zvezni izvršni svet. Udeleženci razgovora so to povišanje ocenili kot samovoljo tudi zavoljo tega, ker je podjetje Mlinotest zvišalo cene brez ustreznih sklepov občinskih skupščin obalnega področja. Vsako zvišanje cen, še posebej, če so cene višje, kot pa so sprejeta merila, pomeni spodkopavanje osnovnih reformnih prizadevanj.

Čeprav so se zgoraj omenjeni predstavniki sestali pravzaprav z namenom, da bi razpravljali o samovoljnem ukrepu podjetja Mlinotest, ki je zvišalo cene kruhu, pa v svoji razpravi niso mogli mimo samoupravnih odnosov v podjetju Mlinotest. Samoupravni odnosi v Mlinotestu so se zlasti zaostrili zaradi obrata Kruh, Koper, saj so delavci tega obrata upravičeno že pred časom zahtevali enake samoupravne pristojnosti, kot jih imata Mlinotestovi pekarni v Postojni in Sežani. Delavci obrata Kruh, ki so že pred leti imeli svojo popolno samoupravno in gospodarsko samostojnost, si sedaj tega ne puste vzeti. Ker pa vse kaže, da v kombinatu niso pripravljeni ugoditi njihovim zahtevam, delavci kolektiva Kruh, Koper, tudi nočejo na delo v pekarno Bertoki, čeprav bi s tem dvotirano pekarsko dejavnost na oblanem področju združili. To pa bi bilo vsekakor potrebno, kajti z boljšo organizacijo in z racionalizacijo dela v eni pekarni bi bila lahko tudi cena kruha na obalnem območju nižja.

Mlinotest bo moral po sklepu ponedeljkove seje takoj znižati cene kruhu na raven, ki je veljala do 3. oktobra. Občinske skupščine naj bi čimprej razpravljale o novi ceni kruha, seveda pa jim mora Mlinotest Ajdovščina takoj predložiti nove kalkulacije.

K. C.

Kovinsko podjetje
KOVINOSERVIS
Unec pri Rakeku
IZDELUJE: opremo notranjega valjčnega transporta za lesno in drugo industrijo, jeklene konstrukcije, žerjavne kabine, razne zvarjence ter kovinsko galanterijo
OPRAVLJA: usluge, razrez in krivljenje pločevine
Delovni kolektiv čestita ob občinskem prazniku občine Cerknica vsem delovnim ljudem in jim želi veliko uspehov v proizvodnji in v delavskem samoupravljanju, poslovnim partnerjem pa toplo priporoča svoje kvalitetne izdelke!

TIK
TIK tovarna igel
Kobarid
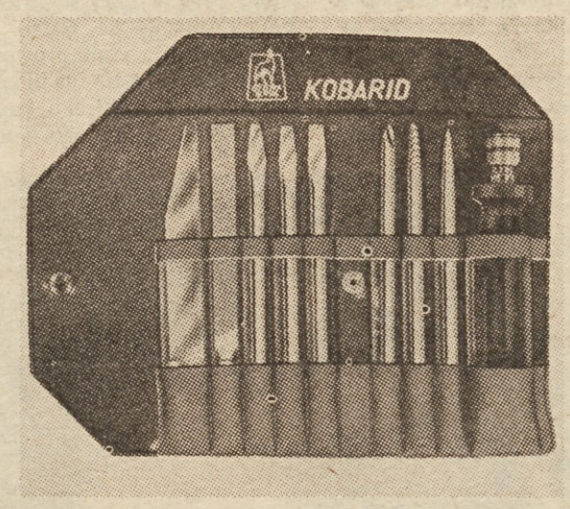

G — 71 — Komplet kovinskih vložkov ⌀ 6 mm, pila, žaga
GARNITURE ORODIJ IN IZVIJAČI »TIK« SO KVALITETNI IN LEPO TER FUNKCIONALNO OBLIKOVANI.
KOVINSKI VLOŽKI VSEH IZVIJAČEV SO SPECIALNO KALJENI IN NIKLJANI, ROČAJI PA SO IZ PROZORNE IZOLACIJSKE MASE.
Preizkusite uporabnost naših izvijačev!

Z OBISKA V MARIBORSKI LIVARNI

VELIKI NAČRTI MARIBORSKIH LIVARJEV

Celotni dohodek bodo letos povečali za 22 %, dohodek pa za 15 % ● Za sklade bodo brez amortizacije prigospodarili 15 milijonov novih dinarjev ● Te dni, ko proslavljajo pomemben jubilej samoupravljanja, kujejo tudi načrte za prihodnost ● V naslednjih desetih letih bodo vložili v modernizacijo in razširitev proizvodnje najmanj 250 milijonov novih dinarjev

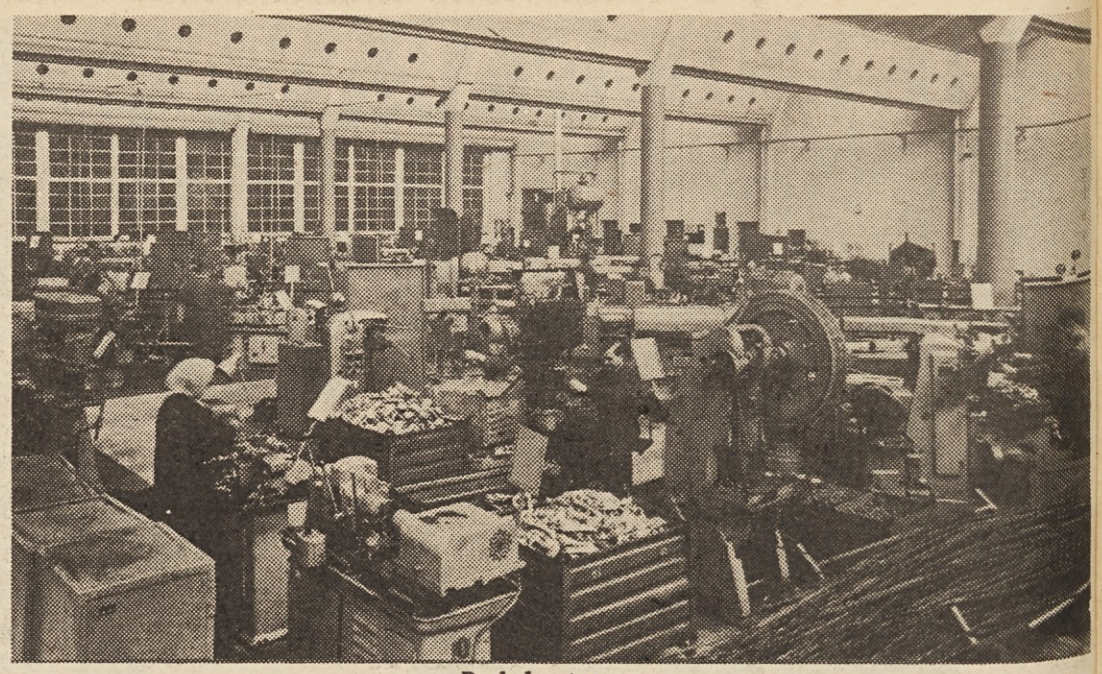

Pogled v strugarno

Mariborska livarna je po osvoboditvi prevzela vso tradicijo livarske in gnetne obdelave barvnih kovin na območju Maribora. Novo podjetje je bilo sestavljeno iz petih prostorno ločenih obratov, ki pa so se bistveno razlikovali po proizvodnem programu. Podjetje je prevzelo preostale naprave in zgradbe „Mariborske livarne in tvornice kovin" – to so sedanji prostori Mariborske livarne – „Kovine", prve jugoslovanske metalurške industrije na Teznem, „Livarne H. & K. Buehl" v Račah, obrtnega podjetja „Pontos centrala" na Meljski cesti in obrtne delavnice „Karel Kager–pasarstvo". Prevzeti proizvodni program je obsegal predvsem predelavo bakra in bakrovih zlitin v lite, stiskane, vlečene in kovane izdelke za potrebe kovinsko predelovalne industrije in izdelke, namenjene končnim uporabnikom (okovje in armature iz medenine).

V prvem desetletju po vojni se je podjetje razvijalo v glavnem na podedovanih osnovah in dejavnostih, širilo se je na prostoru, ki je bil na voljo, in povečevalo število zaposlenih. Ob tem je izpopolnjevalo tudi strojno opremo, za kontrolo in napredek tehnološkega postopka pa je bilo treba zgraditi laboratorij za fizikalne in kemične preiskave materiala. To je hkrati predstavljajo tudi prvi kvalitetni prehod od pretežno obrtniškega načina proizvodnje k industrijskemu. Proizvodni program je tedaj obsegal polizdelke in izdelke, namenjene obnovi in najnujnejšim potrebam tržišča.

V drugem desetletju dela podjetje dosega vedno nove kakovostne premike, od starega obrtniškega načina dela prehaja v industrijsko proizvodnjo. Pri tem pa so naleteli na več ovir; predvsem velja omeniti omejen tovarniški prostor, neustrezne proizvodne prostore, preširok program proizvodnje. Temeljito je bilo treba izpopolnjevati tehnološke in delovne postopke, ob proučevanju tržišča spoznavati razvojne možnosti podjetja. V podjetju so okrepili strokovne službe z novimi kadri. V tem času je Mariborska livarna začela tudi izvažati, kar je predstavljalo nove naloge tako za tehnično kot komercialno službo. Ob izvozu svojih izdelkov pa so se srečali z vprašanjem rentabilnosti in potrebo po višji kakovosti izdelkov.

TRI FAZE PREDELAVE

V takšnih razmerah so se vedno bolj začeli oblikovati obrisi nadaljnjega razvoja podjetja. Tako od 1960. leta že potekajo dela pri uresničevanju osnovnega koncepta razvoja podjetja, katerega osnovni cilj je bila kompleksna rekonstrukcija proizvodnih in pomožnih dejavnosti, hkrati z modernizacijo tehnologije, povečanjem zmogljivosti in serij ter zožitev proizvodnje na najbolj donosne izdelke.

Razvojni program Mariborske livarne je zdaj v glavnem sestavljen iz treh faz predelave: topilniške predelave, predelave v polizdelke in predelave v končne izdelke.

V službi za raziskovanje marketinga so nam v zvezi s tem povedali:

„Proizvodnja tlačnih ulitkov trenutno najbolj narašča, saj je tudi največje povpraševanje po tovrstnih izdelkih. Tlačno izdelujemo dele za industrijo gospodinjske opreme, kot so deli za pralne stroje, hladilnike, štedilnike, avtomobilsko industrijo, industrijo varnostnih naprav in okrasnih elementov, za industrijo pisarniških strojev in optičnih aparatov," je razlagal organizator marketinga Ciril Paluc. „S kontinuiranim ali neprekinjenim in centrifugalnim litjem izdelujemo ležajne brone v oblikah palic in cevi. Glavni potrošniki teh izdelkov so podjetja težke kovinske industrije in ladjedelništvo. Le-ti uporabljajo naše izdelke za proizvodnjo ležajev, drsnih obročev, zobatih koles, polžnih prenosov, vretenskih matic in delov armatur. Razen tega pretapljamo odpadne barvne kovine in jih oplemenitene predelujemo v bloke, desetdelnike ali zvezdice. Pretežno izdelujemo bakrove in aluminijeve livne zlitine za potrebe livarn, dezoksidacijski aluminij pa za potrebe jeklarske industrije. Izdelujemo še najrazličnejše odkovke za potrebe industrije armatur, naprav za gašenje in seveda kot dele v letalski, motorni, elektro industriji in industriji gospodinjske opreme. Industrijo vodovodnih in sanitarnih armatur ter elektro industrijo oskrbujemo tudi s kokilnimi ulitki iz medenine. Za tržišče je zelo zanimiva naša stiskana in vlečena medenina v obliki palic najrazličnejših profilov in žice. Precejšnje napore pa vlagamo tudi v izdelovanje palic nizko legiranega bakra s posebnimi obdelovalnimi lastnostmi. Izdelke te blagovne skupine uporabljajo v vsej kovinsko predelovalni industriji."

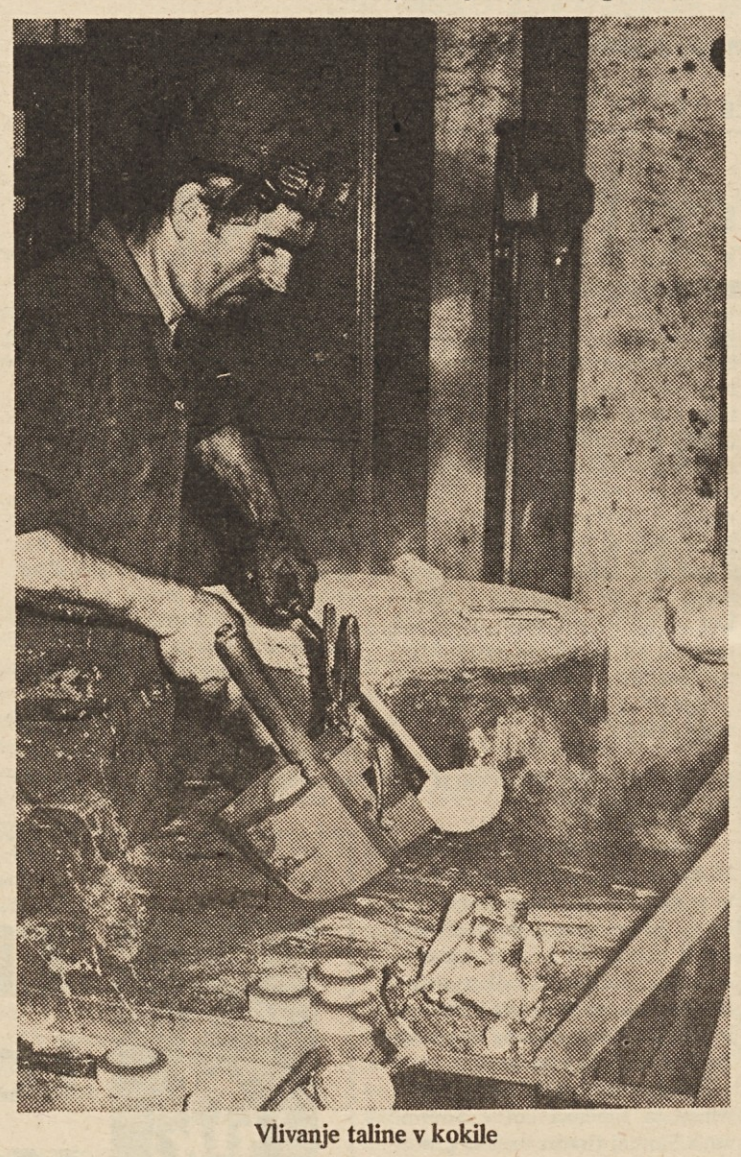

Vlivanje taline v kokile

Kljub temu, da so v Mariborski livarni že zelo skrčili asortiment izdelkov na tržno najbolj iskane izdelke, je njihov proizvodni program še vedno izredno pester. Zdaj se pritožujejo le zavoljo še vedno premajhnih proizvodnih prostorov, ki jim preprečujejo, da bi lahko zadovoljili vse potrebe kupcev in potrebe lastne proizvodnje končnih izdelkov. Za tiste, ki ne poznajo proizvodnega programa Mariborske livarne, naj povemo, da v tej delovni skupnosti izdelujejo armature za vgrajevanje v sistem vodovodnih instalacij v stanovanjih, industrijskih obratih in objektih splošnega družbenega standarda. Z armaturami Mariborske livarne opremljajo kuhinje, kopalnice in druge pomožne prostore za osebno higieno celo v severnoameriških državah, pri tem pa dodajmo, da so zahtevni ameriški kupci z izdelki Mariborske livarne zelo zadovoljni. Povpraševanje po tovrstnih izdelkih je tudi na domačem tržišču tolikšno, da v podjetju že več kot deset let skoraj ne poznajo zalog.

Mariborska livarna je tudi kooperant in dobavitelj mnogih znanih jugoslovanskih tovarn, med njimi so podjetja „Gorenje", „TAM" Maribor, „Saturnus" in „Elma" iz Ljubljane, „Kontakt" TEP Zagreb in SAP Zemun, „Crvena zastava" iz Kragujevca, „21. maj" in IKL iz Beograda, vse jugoslovanske ladjedelnice, Industrija motornih vozil iz Novega mesta, Iskra iz Kranja, večina jugoslovanskih železarn in druga.

USPEŠNI TUDI V IZVOZU

Našemu pogovoru sta se pridružila še Matej Mihelič, analitik poslovanja v tovarni, in še referent za standardizacijo v podjetju Jože Andrilovič.

„Četrtino vseh izdelkov izvozimo v glavnem na tržišča s čvrsto valuto," je povzel besedo Matej Mihelič, „to je v Združene države Amerike, Kanado, Švedsko, v Zvezno republiko Nemčijo, Italijo, Avstrijo in drugam. Lani smo izvozili 2300 ton naših izdelkov v skupni vrednosti 2,9 milijona dolarjev. V prvem polletju letos pa smo izvozili že za blizu 1,7 milijona dolarjev naših izdelkov, kar je za 20 % več kot v istem obdobju lani. Računamo pa, da bomo letos izvozili več kot 3300 ton izdelkov v vrednosti najmanj tri milijone dolarjev."

Jože Andrilovič je dodal: „Naših izdelkov pa bi lahko izvozili še mnogo več, zlasti polizdelke, če jih ne bi potrebovali za lastno proizvodnjo končnih izdelkov. Pa še nekaj nas vleče nazaj: na tujem trgu namreč ne dosegamo tako dobrih cen, kot jih dosežemo doma. Toliko, kolikor pa potrebujemo deviz za nakup nove opreme, pa jih dobimo že od izvoza drugih naših izdelkov."

USPEŠNOST GOSPODARJENJA V ŠTEVILKAH

Uspešen izvoz predvsem na tržišča s čvrsto valuto ni edini plod dosedanjih prizadevanj in gospodarjenja 1403-članskega delovnega kolektiva Mariborske livarne. Sicer suhoparne številke govorijo, da je ta kolektiv zlasti v zadnjih petih letih pri gospodarjenju dosegel odlične rezultate gospodarjenja.

Celotni dohodek bodo letos v primerjavi z minulim letom povečali kar za 22 %, medtem ko se bo dohodek povečal za 15 %. Lani so v Mariborski livarni proizvedli 9038 ton najrazličnejših izdelkov, letos pa bo ta proizvodnja znašala po proizvodnem načrtu 10.047 ton izdelkov ali za 11 % več. Letošnji izdelki Mariborske livarne so tudi mnogo kvalitetnejši, zato se bo to precej poznalo na dohodku. V primerjavi z minulim letom se bo vrednost proizvodnje povečala kar za 21 % ali od 169 milijonov N-dinarjev na 204 milijone N-dinarjev. Lani so poprečni osebni dohodki znašali blizu 1.160 N-dinarjev, letos pa se to poprečje giblje med 1.400 in 1.500 dinarji na zaposlenega, kar pomeni v poprečju za 22 % višje osebne dohodke. Osebni dohodki so se povečali predvsem zavoljo večje produktivnosti, res pa je tudi, da se je bistveno izboljšala tudi kadrovska struktura v prid visokošolanih strokovnjakov, kvalificiranih ter visoko kvalificiranih delavcev. „Lahko povem, da je naša tovarna eno od petih mariborskih podjetij, kjer nihče ne prejema manj kot 800 dinarjev osebnega dohodka na mesec," pravi Matej Mihelič.

Še naslednji podatek o uspešnosti gospodarjenja kolektiva Mariborske livarne: letos bodo brez amortizacije za sklade prigospodarili blizu 15 milijonov N-dinarjev!

Seveda pa tudi delovnemu kolektivu Mariborske livarne ni vedno šlo najbolje. „Največjo krizo smo doživljali v letu 1967," se spominja organizator marketinga Ciril Paluc. „Toda nismo zašli v takšne težave, da zaposleni ne bi prejemali 100-odstotnih osebnih dohodkov.

PERSPEKTIVE MARIBORSKE LIVARNE

Rezultati, ki smo jih omenili, kajpak niso nastali sami po sebi. Potrebni so bili veliki napori celotnega kolektiva, da so dosegli to, kar danes imajo. Kar pa je najpomembnejše – nikoli niso pozabili, da je le z nenehno modernizacijo in sodobno tehnologijo možno doseči optimalne rezultate gospodarjenja. O tem priča tudi podatek, da so v modernizacijo proizvodnje, razširitev proizvodnje, v izboljšanje tehnoloških postopkov in v boljšo organizacijo dela vložili v zadnjih petih letih dobrih 30 milijonov N-dinarjev, v glavnem lastnih sredstev.

S tem pa v Mariborski livarni še niso rekli zadnje besede.

Prav te dni, ko proslavljajo pomemben jubilej samoupravljanja, v podjetju kujejo načrte za prihodnost. Zatrjujejo, da bodo v naslednjih desetih letih vložili v modernizacijo in razširitev proizvodnje najmanj 250 milijonov N-dinarjev. S temi naložbami bodo vsaj za osemkrat povečali proizvodnjo livnih zlitin iz aluminija, proizvodnjo izdelkov v tlačnem livu bodo povečali najmanj za štirikrat ali na 4500 ton letno, proizvodnjo armatur, to je najrazličnejših izpustnih in prepustnih ventilov, izplakovalcev, zidnih baterij, sifonov in drugih podobnih izdelkov, pa bodo povečali na 1000 ton letno ali za trikrat. Namerava jo pa tudi zgraditi nov obrat tovarne, kjer bodo proizvajali nekatere nove izdelke za široko potrošnjo.

V obratu tiskarne in vlečene medenine

BREST POHIŠTVO

Lovorika športnikom Gorenja

S tekmovanjem v malem nogometu so bile pred dnevi v Velenju zaključene letošnje delavske športne igre, ki jih je pripravila komisija za oddih in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu. Tekmovanje je bilo organizirano v devetih športnih panogah, in sicer v smučanju, namiznem tenisu, šahu, streljanju z zračno puško, kegljanju, odbojki, rokometu, plavanju in malem nogometu. V igre so bile vključene vrste športnikov iz 14 osnovnih organizacij iz Šaleške doline, v vseh 9 panogah pa so nastopili le športniki iz Tovarne gospodinjske opreme Gorenje Velenje, ki so zbrali tudi največ točk in si tako priborili prehodni pokal Občinskega sindikalnega sveta Velenje.

V letošnje delavske športne igre je bilo v Velenju vključenih blizu 1.000 neposrednih proizvajalcev, veliko pa je bilo zanimanje tudi med navijači za tekmovanja v posameznih športnih disciplinah. Dobro pripravljeno tekmovanje in veliko zanimanje za igre je nedvomno največje zagotovilo za to, da bo udeležba na delavskih športnih igrah v Velenju v prihodnjem letu še večja kot letos.

Zadnji torek, 13. oktobra, so v Domu kulture v Velenju slovesno zaključili letošnje delavske športne igre. V okviru večera narodno zabavne glasbe so razglasili rezultate iger, zmagovalnim ekipam pa so podelili pokale in diplome, najuspešnejšim posameznikom pa kolajne in diplome. Kot smo že omenili je prehodni pokal Občinskega sindikalnega sveta Velenje osvojila Tovarna gospodinjske opreme Gorenje, drugi so bili športniki iz velenjskega Rudnika lignita, tretji pa tekmovalci Rudarskega šolskega centra Velenje. Športniki iz Gorenja so bili najboljši v plavanju, rokometu, namiznem tenisu, streljanju in odbojki, tekmovalci Termoelektrarne Šoštanj so zmagali v smučanju in kegljanju, v šahu so bili najboljši nastopajoči iz Rudarskega šolskega centra, v malem nogometu pa športniki SGP Vegrad Velenje. Drugo mesto so petkrat osvojili tekmovalci Rudnika lignita Velenje, štirikrat pa športniki iz Rudarskega šolskega centra Velenje.

REZULTATI: SMUČANJE: 1. Termoelektrarna Šoštanj. 2. Rudarski šolski center Velenje, 3. Rudnik lignita Velenje; NAMIZNI TENIS: 1. TGO Gorenje Velenje, 2. Rudarski šolski center Velenje, 3. Rudnik lignita Velenje; ŠAH: 1. Rudarski šolski center Velenje, 2. Rudnik lignita Velenje, 3. Društvo telesnih invalidov Velenje; STRELJANJE: 1. TGO Gorenje Velenje, 2. Rudnik lignita, 3. Rudarski šolski center Velenje; KEGLJANJE: 1. Termoelektrarna Šoštanj, 2. Rudnik lignita Velenje, 3. TGO Gorenje Velenje; ODBOJKA: 1. TGO Gorenje Velenje, 2. Rudarski šolski center Velenje, 3. Rudnik lignita Velenje; ROKOMET: 1. TGO Gorenje Velenje, 2. Rudnik lignita Velenje, 3. Termoelektrarna Šoštanj; PLAVANJE: 1. TGO Gorenje Velenje, 2. Rudnik lignita Velenje, 3. Rudarski šolski center Velenje; NOGOMET: 1. SGP Vegrad Velenje, 2. Rudarski šolski center Velenje, 3. TGO Gorenje Velenje. KONČNI VRSTNI RED EKIP V TEKMOVANJU ZA PREHODNI POKAL OSS VELENJE: 1. TGO Gorenje Velenje (1.285 točk), 2. Rudnik lignita Velenje (1,135), 3. Rudarski šolski center Velenje (1.040), 4. Termoelektrarna Šoštanj (965), 5. Skupščina občine Velenje (580), 6. prosvetni delavci Velenje (40) itd. (vš)

Planinci Avtomontaže avgusta letos na vrhu Jalovca

V gore zahajajo vsi: vseh starosti, obeh spolov

PD Avtomontaža ima v svojih vrstah že 255 planincev

Planine, lepe in skrbno zavarovane gorske poti, pa tudi gladke navpične stene, privabljajo v svoj svet iz leta v leto več ljudi.

Vseh starosti, obeh spolov . . .

Ljudje iščejo v gorah mir, iščejo vse tisto, za kar jih je prikrajšala civilizacija v dolini.

Podatki kažejo, da število ljubiteljev planin izredno hitro raste. Tako predstavlja Planinska zveza Slovenije že dolgo časa najmočnejšo telesnokulturno organizacijo pri nas.

In vse kaže, da se v tem pogledu tudi v prihodnje ne bo nič spremenilo. Pričakujemo lahko, da bo sčasoma obiskovalo večno lepe gore še več ljudi. In sprijazniti se bomo morali z dejstvom, da so naše planinske postojanke že danes močno pretesne . . .

REKREACIJSKI CENTER NA VOGLU

Zanimivo je, da so si omislili ljudje svoja planinska društva že v vseh večjih krajih, in tudi v vaseh.

Še bolj zgovoren pa je podatek, da imajo tudi vse pomembnejše delovne organizacije v Sloveniji v svojih vrstah številne ljubitelje gora, ki imajo svoje planinsko društvo ali najmanj planinsko sekcijo, ki deluje pod okriljem sindikata.

„Že leta 1960 smo ustanovili v našem podjetju samostojno planinsko društvo, prej pa smo imeli v Avtomontaži le podružnico Planinskega društva Ljubljana Matica . . .“, mi pripoveduje Bojan Šijanec, predsednik PD Avtomontaža. „Koliko nas je vseh skupaj? Povem vam, veliko. Po najnovejših podatkih ima naše društvo že 255 članov . . .“

„Koliko ljudi pa zaposluje vaša delovna organizacija? “, prekinem Šijanca.

„Avtomontaža ima danes približno 800 delavcev. To pomeni, da je dobra četrtina ljudi včlanjena v naše društvo, da predstavlja planinarjenje vsakemu četrtemu delavcu razvedrilo v prostem času . . .“

Planinsko društvo Avtomontaža je pravzaprav odprtega tipa, saj lahko stopi v njegove vrste vsakdo, ne glede na to, kje je zaposlen.

Na Voglu, nad Bohinjskim jezerom, ima društvo svojo planinsko kočo. Dom, v katerem je trinajst ležišč, je komaj dobre pol ure hoda oddaljen od zgornje postaje gondolske vzpenjače. Leži na slikoviti planini Zadnji Vogel na višini 1445 metrov . . .

„Tudi dom na Voglu je odprtega tipa, seveda s to razliko, da mora v tej koči poskrbeti vsak sam zase. Ključ je pri gospodarju, samo nahrbtnik je treba napolniti in vzeti pot pod noge . . .“, pripoveduje Šijanec. „Na splošno zelo radi preživljamo proste dni na Voglu. V toplih poletnih mesecih je tu raj za izletnike, medtem ko je pozimi in tudi na pomlad tu taka smučarija, da je veselje. Prav zaradi tega smo si omislili tudi svojo 150 metrov dolgo prenosno smučarsko vlečnico . . .“

„Gotovo veste, koliko delavcev obišče letno vaš planinski dom . . .? “

„Prav lepo. Za letos seveda še ni podatkov, medtem ko smo lani zabeležili na Voglu kar 753 nočitev.“

Koča na Voglu predstavlja članom Planinskega društva Avtomontaža zimski in letni rekreacijski center. Seveda tu ni vse zastonj. Za prenočišče je treba odšteli poltretji dinar, medtem ko velja člane drugih planinskih društev postelja za eno noč pet dinarjev. Ostali, ki niso člani ne tega ne onega društva, morajo odriniti za prenočišče na Voglu deset novih dinarjev. Pravzaprav tudi ni drago!

Drva si planinci pripravljajo sami. Poleti in na jesen, ko tako prijetno greje sonce in je delo na planem pravi užitek. Tudi vsa ostala potrebna dela v sami koči, in tudi okoli nje, opravljajo člani društva s svojimi rokami.

V PODJETJU DOVOLJ RAZUMEVANJA

„Včasih, ko smo imeli še svoj avtobus, smo veliko hodili na skupne izlete. Danes avtobusa nimamo več, zato je dejavnost bolj individualnega značaja. Konec poletja smo bili skupaj na Jalovcu, izlet na Grossglockner pa nam je letos padel v vodo, ker nam je zasnežilo cesto. Pa drugič. Veste, planinci ne smemo biti trmasti. Delati moramo premišljeno, s pametjo. Verjetno poznate misli Bermata: „Preden greš, poglej nebo, glej dolgo proti vrhu in prisluhni srcu: spoznal boš najvanejšo pot in gora te ne bo izdala . . .“

Iz pripovedovanja Bojana Šijanca nadalje zvem, da radi zahajajo člani Planinskega društva Avtomontaže tako v Julijce kot v Kamniške planine. Skoraj ni nedelje, da bi ostali doma. V gore zahajajo vsi: tisti najmlajši, ki so komaj prišli v podjetje, pa tudi oni, ki se počasi že pripravljajo na zaslužen počitek.

Hoja in planine predstavljajo za delavce Avtomontaže najbolj množično rekreacijo. Samoupravni organi podjetja se zavedajo pomena dejavnosti planinskega društva, zato mu vedno stojijo ob strani. Samo letos je odobril delavski svet Avtomontaže svojim planincem dvajset tisoč novih dinarjev.

A. ULAGA

inles ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

● LJUBLJANA

Zveza za šport in rekreacijo invalidov Slovenije in Zveza borcev NOV Slovenije prirejata v nedeljo, 18. t. m., v Ljubljani jubilejno tekmovanje športnikov vojaških vojnih invalidov. Po tekmovanju bo skupno kosilo v hotelu Lev, kjer bodo tudi razglasili rezultate in podelili priznanja.

pohištvo in oprema za vaš dom
lesnina
centrala ljubljana titova 51

ObSS CELJE USPEŠNO ORGANIZIRAL KOLESARSKO TEKMOVANJE

NA STARTU 83 KOLESARJEV

V petek popoldan je bilo v celjskem mestnem parku kot v panju. Ob 15. uri se je začelo 83 kolesarjev in kolesark celjskih delovnih organizacij pripravljati za start na kolesarskem tekmovanju. Pomerili so se v treh skupinah. Člani na 17-kilometrski progi, starejši člani in članice pa na nekoliko krajši – 10-kilometrski.

S startom prve ekipe so ostali postajali čedalje nervoznejši. Tekmovalna mrzlica je opravila svoje. Proga je bila težka, razen tega pa jo je organizator napravil še težjo s streljanjem žoge v gol med vožnjo, z vprašanji o poznavanju cestno-prometnih predpisov, streljanjem z zračno puško na dvajset metrov oddaljen cilj, s kegljanjem na ruskem kegljišču in spretnostno vožnjo med keglji.

Čeprav je proga veliko zahtevala od tekmovalcev, so bili na cilju vsi zadovoljni. Hvalili so zamisel o rallyju in organizacijo tega zares zanimivega tekmovanja. Ob koncu so vsi izrazili željo, da se v naslednjem letu vidijo še v večjem številu na kolesih v vlogi tekmovalcev.

Po tekmovanju je tajnik ObSS Celje podelil nagrade najboljšim, ki so jih prispevali Toper, Merx in ObSS.

Rezultati:

Člani: 1. Cetis, 123 točk, 2. Libela 122, 3. Cinkarna II. 121, 4. Emo 118, 5. Cinkarna I. 117, 6. Klima 113, 7. Ključavničar 108, 8. Prevozništvo 106, 9. Kovinotehna 100, 10. Prosveta 89, 11. Železarna 9, 12. Savinja 61.

Starejši člani: 1. Emo 91, 2. Cetis 88, 3. Cinkarna 52.
Članice: 1. Cinkarna 73, 2. Savinja 44.

B.-G.

S celjskega rallyja – na startu

Spretnostna vožnja ni bila kar tako

Članice so se izkazale tudi v streljanju (Foto M. B.)

OB NAKUPU NE POZABITE
KAVA
KAVA Special
MARKET
SUPERMARKET

1971 – zlata za Elan

Kolektiv tovarne športnega orodja »Elan« iz Begunj na Gorenjskem je minulo soboto slavil 25-letnico delavskega samoupravljanja

Petindvajset let je minilo, odkar delajo smuči v Begunjah na Gorenjskem. Dvajset let pa je od tega, ko so delavci prevzeli tovarno v upravljanje.

Ne bom odkril Amerike, če povem, da je danes tovarna športnega orodja „Elan" v Begunjah na Gorenjskem ena največjih tovarn športnih rekvizitov na svetu. Ko pa bo prihodnje leto končana že tretja rekonstrukcija, bo „Elan" največja tovrstna tovarna na svetu. To so potrdili tudi številni mednarodni strokovnjaki ob nedavnem obisku v tovarni.

Ob takšnih vtisih je minulo soboto teklo slavje ob petindvajsetletnici ustanovitve podjetja in dvajsetletnici samoupravljanja.

Kot posebnost „Elanove" proslave je bila vsekakor navzočnost nekaterih ustanoviteljev „Elana" pred petindvajsetimi leti. Pred zbranim kolektivom so obujali spomine na prve začetke **Rudi Finžgar**, junak Planice in prvi direktor Elana, **Janez Vipotnik, Jože Smole, Jože Gašperšič, Marko Gorše** in drugi.

Z značilno šegavostjo v svojih pripovedih je najbolj „vžgal" Rudi Finžgar.

„Deset se nas je moralo zbrati, da smo lahko ustanovili zadrugo „Elan". Vedel sem, da nas ne bo toliko na ustanovnem sestanku, kamor so prišli tudi predstavniki oblasti. Zato smo posameznike „pobirali" kar po cesti in jih zvabili na ustanovni sestanek. Med njimi je bil na primer tudi Jože Gašperšič . . ."

S podobnimi resničnimi zgodbicami je Rudi Finžgar nekajkrat spravil v dobro voljo večstočlanski kolektiv „Elana", ki se je zbral na slavju. Čeprav smo se zgodbicam vsi od srca nasmejali, je bilo vse, kar smo slišali o časih pred petindvajsetimi leti, presneto resna zadeva. Danes prav gotovo ne bi bilo „Elana", če ne bi bili zraven ljudje, kakršen je Rudi Finžgar, ki je že v Cerknem v partizanskih časih izdeloval smuči za borce, da so laže premagovali neprehodne zasnežene poti v tem koncu naše domovine. Cerkno na Primorskem je bilo pravzaprav zibelka današnjega „Elana".

Med mnogimi, ki so prišli na slovesnost, so bili tudi naši junaki športnih aren, ki so ponesli v svet ime Elanovih izdelkov, zlasti priznanih smuči. Vsi so se predstavili kolektivu. **Miro Cerar**, ki ga čez nekaj dni čaka težka in življenjska preizkušnja na svetovnem prvenstvu v gimnastiki v Ljubljani. **Ivo Daneu**, kapetan zlatih fantov iz Tivolija, pa spet junak planiške skakalnice **Ludvik Zajc** in **Fric Detiček**, ki je prave smuči zamenjal z vodnimi, tudi Elanovimi.

TEŽKI ČASI „ELANA"

Ko smo s pozornostjo poslušali referat generalnega direktorja „Elana" **dipl. inž. Jožeta Ostermana**, se nam niso izmuznile besede, ki so govorile o hudih časih za „Elan", ko se ni vedelo, kaj bo s tem delovnim kolektivom.

„Obdobje od 1956. do 1959. leta je bilo najbolj grenko v vseh dvajsetih letih za danes blizu 700-članski kolektiv," so bile besede generalnega direktorja. „Izredno slaba prodaja loparjev za badminton, ki so bili tedaj glavni izdelek, bi nas skoraj pokopala. „Elan" je preživljal težko krizo, ki je povzročila veliko notranjih sprememb, med njimi si je kolektiv nakopal na glavo tudi prisilno upravo, ki pa ni bila dolgotrajna. Kmalu smo delno preusmerili proizvodnjo, v glavnem na izdelovanje smuči, poiskali smo nove kupce, nadaljevali pa smo tudi z rekonstrukcijo tovarne . . ."

Najprej so modernizirali sušilnico in kotlovnico ter podaljšali proizvodno halo A za izdelovanje kovinskih smuči. Oddvojili so tudi strojne delavnice, posebej za proizvodnjo smuči in telovadno orodje, sušilno lopo za čolnarno in telovadno orodje in zraven opravili še druge izboljšave.

„Elan" je krenil na novo, zanesljivejšo pot.

Tej rekonstrukciji je v letih 1963 – 1965 sledila nova. Zgradili in izpopolnili so najnujnejše objekte. Modernizirali so obrat smuči in s tem podvojili proizvodnjo na 170.000 parov smuči letno. Povečali in modernizirali so sušilnico in vpeljali prvo avtomatiko.

VELIKAN MED PROIZVAJALCI ŠPORTNE OPREME

„Elan" raste v pravega velikana proizvajalcev športne opreme na svetu.

Pot si je kolektiv začrtal septembra, pred tremi leti, ko se je odločil, da vloži večja sredstva v izgradnjo in modernizacijo tovarne.

Na zunanjem tržišču je namreč naraslo povpraševanje po kovinskih in plastičnih smučeh. Razen tega pa je Elan začel izvažati še nov, zelo zanimiv izdelek, čolne iz plastike. Analiza zunanjih tržišč je tudi pokazala, da je potrebno povečati proizvodnjo kvalitetnih smuči, to je kovinskih in plastičnih. Povečala se je prodaja predvsem v Združene države Amerike in Kanado.

Prav zaradi tega, ker je konkurenca pri proizvodnji športnih izdelkov v svetu izredno huda, je kolektiv „Elana" za izboljšanje in racionalizacijo proizvodnje zgradil tudi dva nova obrata za telovadno orodje in obrat za izdelke iz plastike. Med drugim ima omenjena investicija namen razširiti tudi proizvodne prostore za smuči in kar je najpomembnejše, opremiti vse obrate z najsodobnejšo strojno opremo, z novo tehnologijo dela, ki je pogoj za konkurenčno merjenje sil z ostalimi proizvajalci smuči in športne opreme.

Ob vhodu v tovarno pa bo nazadnje zraslo sodobno poslopje instituta in upravnih prostorov z laboratorijsko opremo in mehanografskim centrom.

Po končani investiciji prihodnje leto – mimogrede povedano bo ta znašala blizu 3 milijarde starih dinarjev – v Elanu računajo, da se bo proizvodnja povečala v primerjavi z obdobjem pred investicijo 1966. leta za 85 odstotkov, izvoz za 113 odstotkov in dohodek za delitev za najmanj 80 odstotkov. Vzporedno predvidevajo tudi povečanje izvoza v Združene države Amerike za 117 odstotkov, v Kanado za 70 odstotkov, v Švico za 82 odstotkov, ZRN 254 odstotkov, Francijo 123, Švedsko za 965 odstotkov itd.

Po končani investiciji 1971. leta bo tovarna Elan postala največje industrijsko podjetje na svetu, specializirano za športno opremo.

Danes je večja tovarna od Elana le še tvrdka Fischer v Avstriji.

M. Ž.

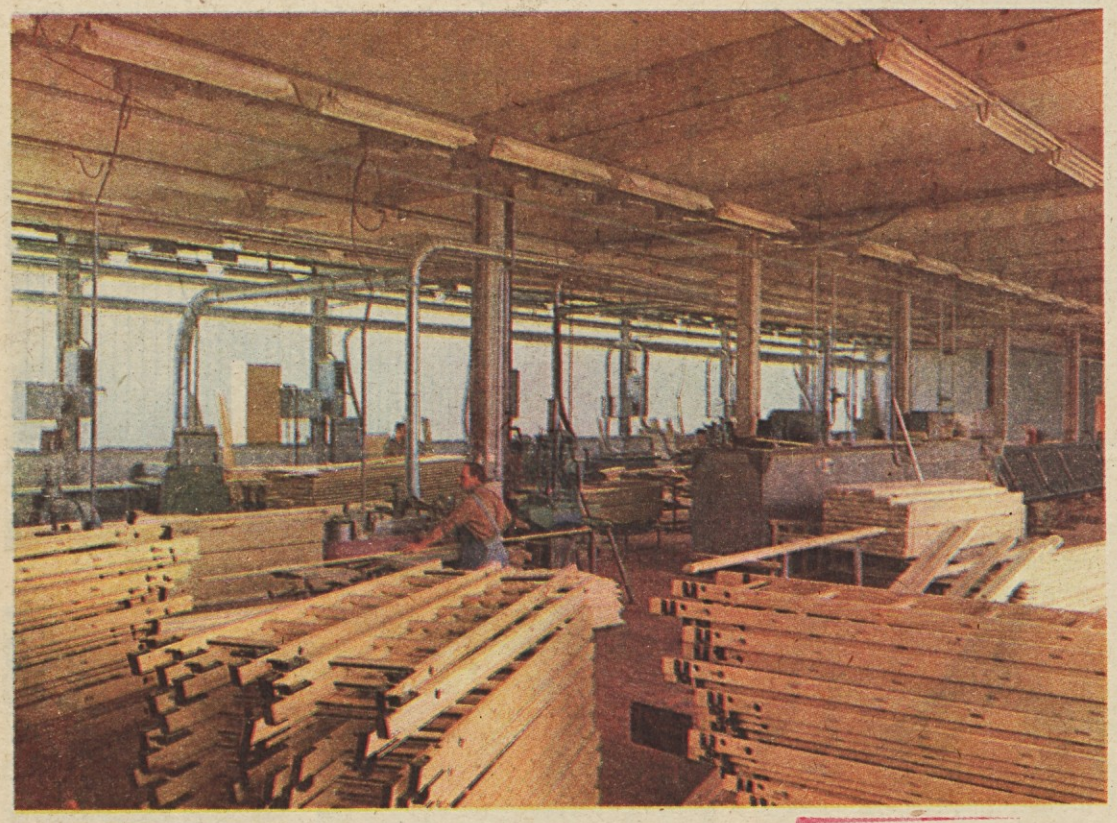

BREST POHIŠTVO

SKOZI KRISTALNO PRIZMO

Najstarejši proizvajalci plemenitega stekla so pred kratkim praznovali jubilej. Delavci Steklarne „Boris Kidrič" iz Rogaške Slatine so pred dvajsetimi leti prevzeli tovarno. Samoupravljanje pri njih ni le pojem na papirju. Z njim je povezan gospodarski vzpon tovarne, s samoupravljanjem je povezan boljši življenjski standard delavcev.

Po dvajsetih letih so se steklarji iz Rogaške Slatine povzpeli v sam vrh svetovnih proizvajalcev plemenitega stekla. To so dosegli ne samo s povečanjem proizvodnje, temveč predvsem s kvaliteto svojih izdelkov. H kvaliteti pa sodita tudi lepota in uporabnost proizvodov, zato so že pred časom ustanovili svoj oblikovalni atelje.

Ko so pred mnogimi leti stali pred dilemo, ali preiti na strojno obdelavo plemenitega stekla, ali pa obdržati ročno oblikovanje, so se odločili za slednje, kar je sicer mnogo bolj zahtevno pa obenem neprimerno bolj iskano na tržišču. kot pa strojni izdelki. Njihovi žlahtni izdelki so oblikovani ročno, vse vmesne faze osnovne proizvodnje pa so v največji meri avtomatizirali.

Delovni kolektiv, ki šteje okrog 1190 redno zaposlenih delavcev, naredi letno okrog 1747 ton izdelkov. Že v letu 1950 so iz steklarne „Boris Kidrič" izvozili preko 80 % svoje proizvodnje. Če so hoteli obdržati zunanji trg, so morali krepko pljuniti v roke, modernizirati proizvodnjo in marsikdaj zategniti pasove. Velikokrat so steklarji delali tudi ob nedeljah, z razumevanjem so ostajali na nižjih osebnih dohodkih, samo da so lahko zgradili nove objekte in istočasno bogatili vrednost osnovnih sredstev. Pred devetimi leti se je steklarni „Boris Kidrič" v Rogaški Slatini priključila še tovarna steklenih izdelkov iz Slovenske Bistrice kot obrat s samostojnim obračunom in obratnim delavskim svetom. Osnovna proizvodnja tega obrata so svetlobna telesa, s katerimi so se steklarji že uveljavili tudi na konvertibilnem tržišču.

V svojem srednjeročnem programu za razvoj so si steklarji začrtali pot do leta 1975. Osnovne karakteristike programa bodo veljale tudi za dolgoročni program, te pa so: proizvodnja 75 % in več plemenitega stekla (kristal) in samo 25 % gladkega. Že v letu 1980 bodo steklarji naredili 4000 ton stekla, to pa jim bodo omogočile nove investicije in novi strokovni kadri.

V. H.

V INDUSTRIJI POHIŠTVA »STOL« DUPLICA SODELUJE VSAK DEVETI ČLAN KOLEKTIVA V ORGANIH SAMOUPRAVLJANJA, ODBORIH IN KOMISIJAH

Konvertibilni Stol

Dvajset let samoupravljanja, dvajset let prizadevanj za večjo in boljšo proizvodnjo, dvajset let iskanj, da bi bili izdelki lepi, funkcionalni in konkurenčni na tržišču, in uspehi, ki so jih pri tem dosegli, to je bil moto nedavnega praznovanja v dupliškem kolektivu. Na svečani seji delavskega sveta so v industriji pohištva „Stol" Duplica pri Kamniku pregledali prehojeno pot in si zarisali tudi smer za naprej.

Sodobno industrijsko podjetje, ki danes zaposluje 1.320 delavcev, se je razvilo iz delavnice, ki je po vojni dajala kruh le petdesetim delavcem. Upognjeni stoli in pisarniško pohištvo, to so izdelki, ki so cenjeni na domačem tržišču in ki so si utrli trdno pot tudi v svet. Lani je ta kolektiv izvozil za 1,5 milijona dolarjev svojih izdelkov predvsem na konvertibilna področja.

Brez modernizacije proizvodnje in brez sodobne tehnologije ni mogoče iti v korak s časom, to so spoznanja, ki so v dupliškem kolektivu vsak dan prisotna. Samo v zadnjih štirih letih je kolektiv vložil v modernizacijo preko 20 milijonov dinarjev po večini lastnih sredstev. Postopoma so zgradili 16.239 kvadratnih metrov proizvodnih prostorov, 9.262 kvadratnih metrov skladiščnih prostorov in 1.705 kvadratnih metrov drugih površin. Letos so začeli graditi nov obrat za proizvodnjo pisarniškega pohištva. V novih 10.000 kvadratnih metrih bodo lahko izdelali in uskladiščili 60.000 kosov raznega pisarniškega pohištva.

Moderna proizvodnja zahteva tudi ustrezne kadre. Danes imajo v tovarni Stol 26 strokovnjakov z visoko in višjo izobrazbo. Imajo svoj izobraževalni center, razen tega pa dajejo tudi veliko za štipendije, saj vedo, da bo večja proizvodnja zahtevala tudi nove strokovnjake.

Ob nenehni skrbi za dvig proizvodnje in za povečanje poslovnih uspehov pa niso pozabili na osebni in družbeni standard zaposlenih. Delovni kolektiv ima svojo restavracijo in počitniški dom v Piranu.

V dvajsetih letih so zgradili 177 stanovanj, s posojili pa so omogočili, da si je 187 delavcev zgradilo svoje hišice. Povprečni osebni dohodki dupliških delavcev že silijo preko 1.200 dinarjev mesečno, vsak osebni dohodek pa je pogojen s produktivnostjo dela.

V organih samoupravljanja, odborih in komisijah sodeluje 146 članov kolektiva. Člani kolektiva so o vseh stvareh, ki se dogajajo v njihovi delovni skupnosti, dobro obveščeni. Obvestil ne dobivajo samo na sestankih, preko zvočnikov in oglasnih desk, temveč imajo tudi svoje tovarniško glasilo, ki je ob dvajseti obletnici samoupravljanja izšlo v slavnostni „obleki".

M. J.

mura

MURSKA SOBOTA

TOVARNA OBLAČIL, PERILA IN PLETENIN

PROIZVAJAMO:

- OTROŠKO IN MOŠKO LAHKO IN TEŽKO KONFEKCIJO
- ŽENSKO TEŽKO KONFEKCIJO

DELOVNI KOLEKTIV ČESTITA VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM PARTNERJEM ZA OBČINSKI PRAZNIK!

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-1991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana